

ΕΝ ΚΙΝΔΥΝΩΙ!...

A'.

Εἰς τὴν Μαχθαρατάν, τὸ μέγα ἐπικόν ποίημα τῶν Ἰνδῶν, ἡ ἡρωϊκὴ οἰκογένεια τῶν Πανδαβῶν φθάνει εἰς τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ· αἱ πύλαι ἀνοίγονται προθύμως· ἀλλ' ὁ φρουρῶν ἄγγελος κἀνεὶ τὴν παρατήρησιν ὅτι ὁ κύων τῶν δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ. Οἱ Πανδαβῶν προσβλέπουν μὲ τεθλιμμένον βλέμμα τὸν ἄγγελον· παρακαλοῦν· μάτην ἰκετεύουσιν θερμῶς· εἶνε ἀδύνατον. Λαμβάνουν τὴν ἀπόφασίν των· στρέφονται ν' ἀπέλθουν. Τὸν σύντροφόν των τὸν πιστόν ν' ἀποχωρισθοῦν; Ποτέ. Ἀλλὰ, τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ὁ ἄγγελος συγκινεῖται· ἡ καρδιά στέλλει τὸ ταχύ της μήνυμα εἰς τὸν νοῦν· ἡ ἀπόφασίς του μεταβάλλεται· καὶ ὁ κύων λαμβάνει τὴν ἄδειαν νὰ εἰσέλθῃ μὲ τοὺς κυρίους του.

Κ' ἐγώ, εἰς τὸν παράδεισον τοῦτον, πλὴν τοῦ ἀναγκώσματος τὸ ὁποῖον εἶχα ὑποσχέθῃ, ἔφερα μαζί μου καὶ ἄλλο τι, ὀλίγην Ψυχολογίαν· εἶνε τὸ ἀγαπητόν κυνᾶριόν μου. Κάτι μού ἔλεγεν ὅτι ἐδῶ θὰ ἐγένετο εὐθὺς ἀμέσως ὅ,τι εἰς τὴν Μαχθαρατάν γίνεται εἰς τὸ τέλος. Ἦμην βέβαιος περὶ τῆς ἐπιεικειᾶς τῶν ἐδῶ— θὰ ἔλεγα ἄγγέλων, ἂν δὲν ἐφοβούμην μήπως μὲ τὴν τετριμμένην φιλοφρόνησιν χάσω τὴν ἐπιεικειαν τοῦ ἄρρενος ἀκροατηρίου μου· οἱ ἄγγελοι, βλέπετε, μόνον εἰς τὴν Γραμματικὴν εἶνε γένους ἀρσενικοῦ· εἰς τὸ Λεξικόν τοῦ βίου ἀνήκουν εἰς τὸ φύλον τῆς ὠραίας μορφῆς των, εἰς τὸ ἀμύστακον καὶ ἀγένειον φύλον.

Εἰς τὴν περιγραφήν των ἐντυπώσεών μου περὶ τῆς μεγάλης ἐν Γερμανίᾳ πλημμύρας καθ' ἣν ἐκινδύνευσα νὰ πνιγῶ, θὰ προσθέσω μερικὰ περὶ ψυχολογικῆς αὐτοπαρατηρησίας· ἔχω τὸν λόγον μου, ὅπως θὰ ἰδῆτε.

B'.

Ἡ αὐτοπαρατηρησιὰ ἡ ἐσωτερικὴ παρατήρησις, εἶνε ἡ σπουδαιοτάτη πηγὴ τῆς ψυχολογικῆς ἐρεῦνης· μόνον δι' αὐτῆς λαμβάνομεν ἀμέσως, ἀπ' εὐθείας, γνώσιν τῶν καταστάσεων τῆς ψυχῆς· ἡ σημασία τῆς διὰ τὸν ψυχικόν βίον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε μεγίστη. Ἀλλὰ δὲν εἶνε τῶσον εὐκόλος ὅσον ἐκ πρώτης ὕψους φαίνεται. Φιλόσοφοι τινες μάλιστα ἐπέσθρευσαν ὅτι εἶνε αὐτόχρονη ἀδύνατος. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, λέγουσιν, δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ καὶ συγχρόνως

νὰ παρατηρῇ ἑαυτὸ ἐνεργοῦν. Ἄν ἐν ᾧ διανοοῦμαι ἡδυνάμην νὰ ἴδω συγχρόνως ἑμαυτὸν διανοοῦμενον θὰ ὁμοιάζα πρὸς ἄνθρωπον, ὅστις κύπτει ἀπὸ τὸ παράθυρον διὰ νὰ ἴδῃ ἑαυτὸν βαδίζοντα εἰς τὸ πεζοδρόμιον.

Ἐν τούτοις ἡ αὐτοπαρατηρησιὰ εἶνε δυνατὴ. Ἀλλὰ πόσον δύσκολος! Εἰς τὸν ἐντὸς ἡμῶν, τὸν πνευματικὸν ὀφθαλμὸν συμβαίνει· ὅ,τι καὶ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὸν ἐπὶ τοῦ προσώπου· εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶνε ἐστραμμένος πρὸς τὰ ἐκτός. Ὁ ὀφθαλμὸς τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα ἀντιλαμβάνεται φυσικῶς καὶ ἀβιάστως, ἐν ᾧ ἑαυτὸν καὶ τί εὐρίσκειται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτοῦ ἐμμέσως μόνον καὶ διὰ τεχνητῶν μέσων κατορθώνει νὰ ἴδῃ. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα ὁ ὀφθαλμὸς εἶνε κατεσκευασμένος διὰ τὰ μακράν· πάντες γνωρίζομεν ὅτι, ὁσάκις ἀναγκαζόμεθα νὰ προσαρμώσωμεν τὸ βλέμμα ἡμῶν εἰς πολὺ πλησίον ἀντικείμενα, αἰσθανόμεθα ἐνόχλησίν τινα καὶ κόπωσιν, ὡς νὰ συσφιγγώμεν καὶ νὰ συμπιεζώμεν αὐτὰ, ἐν ᾧ εὐάρεστον συναίσθημα ἀνακουφίσεως κατέχει ἡμᾶς, ὅταν, λύοντες τὸ βλέμμα ἐκ τῶν δεσμῶν, ἀρίνωμεν αὐτὸ ἐλεύθερον εἰς τὸν ἀναπεπταμένον ὀρίζοντα.

Πλὴν τούτου ὁ ἀνθρώπος εἶνε πρακτικὸς πολὺ πρὶν γίνῃ θεωρητικὸς. Ἡ ἐξωτερικὴ φύσις, τὴν ὁποῖαν ἐνωρὶς μανθάνει νὰ θεωρῇ ὡς πηγὴν τῆς θλίψεως καὶ τῆς χαρᾶς του, κρατεῖ αἰχμαλωτὸν τὸ ὄμμα του καὶ δὲν τὸ ἀρίνει νὰ στραφῇ πρὸς τὰ ἐντὸς. Ἐν τῇ περὶ ὑπάρξεως πάλῃ ἀσυγκρίτως σπουδαιοτέρῃ σημασίᾳ τῆς ἐξετάσεως ἑαυτοῦ ἔχει εἰς τὸν ἀνθρώπον ἡ ἐξέτασις τῶν περὶ αὐτόν· τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν, τοῦ βίου τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τοῦ βίου τῶν ζώων, τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως τῶν φυτῶν καὶ καρπῶν. Μόνον εἰς ὑψηλοτέραν βαθμίδα ἀναπτύξεως φθάνει μέχρι τῶν ὠτων αὐτοῦ τὸ πρόσταγμα· Γνωθὶ σαυτόν!

Πρώτη δυσχέρεια τῆς αὐτοπαρατηρησίας εἶνε ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ παρατηρητοῦ πρέπει νὰ χωρισθῇ εἰς δύο μέρη, εἰς παρατηροῦν καὶ παρατηρούμενον. Ἄλλ' ὁ τεχνητός, ὁ καταναγκαστός οὗτος χωρισμός τῆς ψυχῆς εἰς δύο μέρη τείνοντα διαρκῶς, καὶ καποτε ἐναγωνίως, νὰ ἐνωθῶσιν, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συγκρατηθῇ ἄνευ προσπαθείας ἐπιπόνου πολλᾶκις καὶ ὀδυνηρᾶς. Ἡ ἐπὶ ὥρας συνεχεῖς ἀδιάλειπτος προσήλωσις τοῦ φακοῦ τοῦ ἡμίσεος τῆς ψυχῆς ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἡμίσεος δύναται νὰ καταστῇ ἀληθὲς μακρῦριον.

Τὴν δυσχέρειαν τῆς αὐτοπαρατηρησίας ἐπαυξάνει τὸ ταχύ καὶ εὐμετάβλητον τῶν ψυχικῶν φαινομένων. Ὁ βοτανικὸς θέτων πρὸ αὐτοῦ οἰονδήποτε βότανον δύναται νὰ τὸ παρατηρήσῃ ἐν ἀνέσει· εἶνε ἀκίνητον· ἀλλὰ πῶς ν' ἀπομονώσωμεν, πῶς νὰ περιαγάγωμεν εἰς ἀκινήσιαν τὰς ἀσταθεῖς, τὰς ἀειρούους ψυχικὰς καταστάσεις; Καθ' ἣν στιγμὴν θέλομεν νὰ ἐξερευνήσωμεν κατὰστασίν τινα, αὕτη παρῆλθεν ἤδη, συνεχωνεύθη μετ' ἄλλων, ἐξηρανώθη, διότι εἰς τὰ ψυχικὰ φαινόμενα προσαρμύζεται κατ' ἐξοχὴν τὸ ἡρακλείτειον «πάντα ρεῖν εἶναι· δὲ παγίως οὐθέν».

Ἀλλὰ καὶ ἂν κατορθώσωμεν νὰ παρατηρήσωμεν

¹ Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρισσῶν.

τὸ ἤμισυ τῆς ψυχῆς ἡμῶν μετὰ τῆς αὐτῆς ἐναρ-
γείας, μεθ' ἧς καὶ τάντικειμενα τοῦ ἐξωτερικοῦ
κόσμου, τί τὸ ὄφελος; τὸ ἕτερον ἡμισυ, τὸ παρα-
τηροῦν θὰ μείνῃ ἀνεξερεινῆτον.

Εἶνε ὁμως δυνατόν νὰ παρατηρήσωμεν μὲ πλήρη
ἐνάργειαν τὰς ψυχικὰς ἡμῶν καταστάσεις;

Ἐπίσημος κριτικὸς ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐξωτερικῆς
παρατηρήσεως λέγει: «Παραμορφούμεν τὴν πραγ-
ματικότητα καὶ μόνον διὰ τῆς προσοχῆς τὴν ὁποίαν
καταβάλλομεν πρὸς κατόπτεισίν τῆς. . . Ἡ πραγ-
ματικότης ἐρωτώμενη ὁμοιάζει πρὸς ἄνθρωπον ἐρω-
τώμενον. Δὲν ἀπαντᾷ ἐντελῶς ἀδιάστως· ἡ ἀπάν-
τησίς τῆς ἔχει τι τὸ ἐπιτετηδευμένον». Τοῦτο ἰσχύει
κατὰ γράμμα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν παρατήρησιν.

Εἶνε ψυχολογικὸς νόμος ὅτι τὰ ψυχικὰ φαινόμενα
τόσῳ φυσικώτερον κινεῖνται ἐν ἡμῖν, ὅσῳ ὀλιγώτε-
ρον παρενοχλεῖται ὁ ῥοῦς αὐτῶν διὰ προμελετη-
μένης αὐτοπαρατηρήσεως· ἡ προσπάθεια τοῦ παρα-
τηρητοῦ μεταβάλλει οὐσιωδῶς τὸ παρατηρούμενον·
ὅσῳ περισσότερον συγκεντροῦται καὶ ἐντείνεται τὸ
ὑποκειμενικὸν μέρος—τὸ παρατηροῦν—τόσῳ συμμα-
ζεύεται καὶ συρρικνύεται τὸ ἀντικειμενικόν. Ὡστε
δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ὅσῳ σπουδαιότερον θέλο-
μεν νὰ παρατηρήσωμεν ἑαυτοὺς, τόσῳ ὀλιγώτερον
εὐρίσκουμεν τί νὰ παρατηρήσωμεν. Ἐδῶ δὲν ἰσχύει
τὸ «ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε» ὅσῳ περισσότερον ζη-
τοῦμεν τόσῳ ὀλιγώτερον εὐρίσκουμεν.

Ἄν ὁ ποιητής, ὁ καλλιτέχνης, κατὰ τὰς πυρετώ-
δεις στιγμὰς τοῦ δημιουργικοῦ ἐνθουσιασμοῦ θελήσῃ
νὰ παρατηρήσῃ τί γίνεται ἐντὸς του, δὲν θὰ συλλάβῃ
ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἐνεργούσαν τὴν ὀργανωτικὴν δύναμιν
τῆς ψυχῆς, τὴν μυστηριωδῶς συνδέουσαν εἰς νέους
συνδέσμους παλαιὰ στοιχεῖα, διότι ἡ καλλιτεχνικὴ
παραγωγή θὰ σταματήσῃ. Εἶνε πασίγνωστον πλέον
ὅτι πᾶσα σφοδρὰ κίνησις τῆς ψυχῆς, ἂν ὁσυναίσθα-
νόμενος αὐτὴν θελήσῃ νὰ τὴν περιεργασθῇ καὶ τὴν
διακριθῶσῃ, ἀπὸ συγκινήσεως μεταβάλλεται εἰς τὸ
ἄτονον καὶ διαχυγὲς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον λέγεται γνῶ-
σις. Ἐν γένει δὲ εἰς τὰ ψυχικὰ φαινόμενα, τὰ ἀπαι-
τούντα ἀδιάκριτον συγκέντρωσιν τῆς παραστατικῆς
δυνάμεως, ἡ αὐτοπαρατηρήσις εἶνε σχεδὸν ἀδύνατος.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις.
Ἄς μελετήσωμεν, ἐπὶ παραδείγματι, τὴν ψυχι-
κὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ἀποκαλοῦμεν νύσταν.
Τότε: ceci tuera cela· ἡ παρατήρησις θὰ νι-
κήσῃ καὶ τότε ἡ ἡδεῖα νάρκωσις ἢ κατέχουσα τὴν
ὑπαρξίν μας θὰ ἐξατμισθῇ καὶ ὁ ὕπνος θὰ φύγῃ διότι
τὸν κατασκοπεύομεν, ἢ ὁ ὕπνος θὰ ὑπερισχύσῃ, θὰ
κλείσῃ ἀπαλὰ, ἀπαλὰ τὰ βλέφαρά μας, καὶ τότε
χαῖρε παρατήρησις, καὶ χαῖρε Ψυχολογία! μὲ τὰ
ἐξωτερικὰ μάτια θὰ κλείσουν καὶ τὰ ἐσωτερικὰ.

Ἡ ἐσωτερικὴ παρατήρησις λοιπὸν μέχρι ψυχι-
κοῦ τινος βῆθους δύναται νὰ φθάσῃ. Ὑπάρχουσι δὲ
γωνίαι τῆς ψυχῆς εἰς τὰς ὁποίας ἡ βολὴ αὐτῆς οὐ-
δέποτε εὐρίσκει τὸν πυθμένα. Ἀνεξερεινῆτοι εἶνε αἱ
στοιχειώδεις ἀρχαὶ τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου,
κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς παιδικῆς ἡμῶν ἡλικίας, τὴν
ὁποίαν περιβάλλει ὁμίχλη τόσῳ πυκνοτέρα, τόσῳ
μᾶλλον ἀδιάπερατος, ὅσῳ ἐγγύτερον εἶνε εἰς τὸ μυσ-
τηριωδὲς ἄγνωστον ἐξ οὗ προήλθομεν ὁμοίως ἀνεξε-

ρεινῆτοι ὑπὸ τῆς αὐτοπαρατηρήσεως εἶνε καὶ οἱ ψυ-
χικοὶ κλονισμοί· δι' αὐτοὺς λέγομεν, καὶ πολὺ ὀρθῶς,
ὅτι εἴμεθα «ἐκτὸς ἡμῶν», δηλαδή δὲν εὐρίσκόμεθα
ἐντὸς ἡμῶν ὅπως παρατηρήσωμεν τί συμβαίνει.

Ἄλλ' αἱ δυσχερεῖαι τῆς αὐτοπαρατηρήσεως αὐ-
ξάνουσι καὶ ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ παρατηροῦντος.
Πολλοὶ ἄνθρωποι εἶνε ἀνίκανοι νὰ παρατηρήσουν
ἑαυτοὺς μετ' ἀκριθείας· τὸ μικροσκοπίον ὑπὸ τὸ
ὁποῖον θέτουσιν τὴν ψυχὴν των εἶνε θαμβόν· τὸ θαμ-
βόνου πολλὰ πράγματα, ἢ ἀλαζονεία, ἢ φιλαυτία.
Ὁ ἄνθρωπος, ὡς γνωστόν, χειρότερον παντός ἄλλου
ὄντος ἐν τῷ κόσμῳ γνωρίζει ἑαυτόν. Κατὰ κανόνα
τὸν θεωρεῖ καλλίτερον ἀφ' ὅ, τι εἶνε. Δυσκολωτέρα
τῆς φυλλομετρήσεως τῶν ὄγκωδιστάτων τόμων εἶνε
ἡ ἀναδίφησις τῆς ψυχῆς μας.

Ὡ, ἂν ἐγνωρίζομεν τὸν ἑαυτόν μας! Ποσάκις οἱ
πόθοι μας, τὰ ὄνειρά μας εἶνε ἀπλῶς φυσικὸν προῖόν
τοῦ ὄργανισμοῦ μας ὅπως ἡ εὐωδία εἶνε τοῦ ῥόδου καὶ
ἡ δηλητήριος ἐπενέργεια τοῦ κωνείου. Ποσάκις ἀνέρ-
χονται τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας μόνον καὶ
μόνον διότι τὰ ἔχομεν εἰς τὴν καρδίαν! Ποσάκις
ἀντὶ νὰ ζητήσωμεν τὸν πόνον μας ἐντὸς ἡμῶν, τὸν
ζητοῦμεν ἄλλου, καὶ ποσάκις ἀγνωσοῦντες τὸ ἐν ἡμῖν
τραῦμα, νομίζομεν, μόνον καὶ μόνον διότι ἀλγοῦ-
μεν, ὅτι μᾶς ἐτραυματίσαν ἄλλοι!

Πολλοὶ ἄνθρωποι αἰσθάνονται ἀκατανίκητον ἀπο-
στροφήν εἰς τὴν ἐξέτασιν ἑαυτῶν· δὲν θέλουσιν ἐπ' οὐ-
δενὶ λόγῳ νὰ ἐρωτήσουν ἑαυτοὺς· δὲν περιμένουν, ὡς
φαίνεται, ἀπάντησιν ἀξίζουσαν τὸν κόπον τῆς ἐρω-
τήσεως· ἄλλοι δὲν ἐρευνοῦν τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν
διότι φοβοῦνται μὴ εὕρουν δυσάρεστα πράγματα·
δισταζοῦν νὰ γνωρίσουν τὸν ἑαυτόν των διότι εἶνε
βέβαιοι ὅτι χειρότερον γνωριμίαν δὲν δύναται νὰ
κάνουν:

pour peu qu'on s'examine on s'en tient méprisable

Ἄλλ' ἡ αὐτοπαρατηρήσις δὲν εἶνε μόνον δύσκολος,
εἶνε καὶ ἐπικίνδυνος· ὁ τεχνιτὸς χωρισμὸς τοῦ ἐγῶ, τὸ
ἐπίμονον τάνυσμα κατὰ δύο διευθύνσεις δύναται νὰ
διαρρήξῃ αὐτὸ διὰ παντός. Οἱ πλείστοι τῶν αὐτο-
παρατηρητῶν ἦσαν ἢ ἔγειναν ὑποχονδριακοί. Ἐν
γένει ὅστις παρατηρεῖ ἑαυτόν ἐπιμόνως δεικνύει
πολὺ ὑποπτα σημεῖα· ὁ μέγας Κάντιος λέγει κᾶπου
ὅτι ὁ αὐτοπαρατηρητὴς πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὸν ἐξε-
ρευνητικὸν του πλοῦν πρὸς ἀνακάλυψιν ἑαυτοῦ θὰ
κάμῃ καλὰ νὰ ἐπιθιβάσῃ εἰς Ἀντίκυραν, τὴν ὀνομα-
στὴν τὸ πάλαι διὰ τὸν ἐλλέβορον τῆς ὁποίας ἐθεράπευε
τὴν παραφροσύνην καὶ τὴν μονομανίαν.

Ἐν τούτοις ὁμως ἡ αὐτοπαρατηρήσις εἶνε δυ-
νατὴ. Αἱ παρατηρούμεναι ψυχικαὶ καταστάσεις μεθ'
ὄλον τὸ ἀποδιδράσκον αὐτῶν καὶ τὸ ἀσύλληπτον
δὲν ἐξαφανίζονται ὀλοσχερῶς, ἀλλὰ διατηροῦνται ἐν
τῇ μνήμῃ μας, ἐνίοτε ἀναλλοίωτοι. Διὰ τῆς λε-
γομένης ψυχολογικῆς ἀναπλάσεως, φωτίζεται ἐκ
νέου ἢ ἐντὸς ἡμῶν ἐσκοτισμένη, ἢ ἄλλοτε κατὰ-
στασις· τὴν διακρίνομεν ἀναθρώσκουσαν ἐκ νέου,
ἀναγνωρίζομεν τὸν ἀρχαῖον ἡμῶν γνώριμον καὶ τὸν
ἐξετάζομεν μετὰ περιεργίας, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνή-
θημεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν πρώτην φοράν.
Δι' ἐπισταμένης δ' ἀσκήσεως δυνάμεθα νὰ ἐλαττώ-
σωμεν τὰς δυσχερεῖας τῆς αὐτοπαρατηρήσεως

Ἄλλὰ μὴ λησμονώμεν τὸ ἐξῆς· πολλάκις νομί-
ζομεν ὅτι παρατηροῦμεν αὐτὴν τὴν ψυχικὴν κατὰ-
στασιν ἐν ᾗ ἡμεῖς ἔχομεν ἐνώπιόν μας μόνον τὴν ἐξ
ἀναμνήσεως εἰκόνα αὐτῆς, ὅτε μὲν ἄχρουν, ἄτονον,
ὅτε δ' ἐξιδανικευμένην, ἀπατηλήν.

Τώρα φθάνω εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς ψυχολογι-
κῆς αὐτῆς εἰσαγωγῆς. Δυσπιστεῖτε εἰς τὰς ψυχικὰς
ἐκμυστηρεύσεις, εἰς τὰς λεπτομερεῖς λογοδοσίας, αἰ-
τινες μᾶς δίδουν δῆθεν λογαριασμὸν περὶ ἐκάστου λε-
πτοῦ τοῦ ψυχικοῦ βίου. Δὲν εἶνε εὐκόλον ἐν τῇ αὐ-
τοπαρατηρήσει νὰ συλλάβωμεν ζωντανὸν τὸν ἰχθῦν
ἐν ᾗ κολυμβᾷ καὶ παρέργεται πρὸ ἡμῶν συμβαίνει
δὲ εἰς τοὺς ψυχολογικοὺς ἰχθῦς ὅ, τι καὶ εἰς τοὺς τῆς
ἀγορᾶς· μᾶς τοὺς πωλοῦν εἰς νεπούς, ἀλλὰ πρέπει
νὰ ἔχομεν τὰ μάτια μας ἀνοιχτά· ὑπάρχουν καὶ φι-
λολογικὰ κοκκινίσματα τῶν σπαράγγων.

Τὴν ψυχὴν ἀποκαλεῖ ὁ διάσημος ψυχολόγος Nah-
lowsky «μυστηριώδη κόσμον, ἢ πρὸς τὸν ὁποῖον
εἰσοδος εἶνε σκοτεινὴ ὡς ἡ φέρουσα πρὸς τὸν Ἄδην
τῶν ἀρχαίων». Οἱ Ὀδυσσεῖς οἵτινες κατέβησαν εἰς
αὐτὸν καὶ ὁμιλοῦν ἀφ' οὗ τὸν εἶδον, εἶνε ὀλίγιστοι.
Τὸν μυστηριώδη τοῦτον κόσμον ἐξερεύνησε, κατὰ τὰ
τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του, ὁ Μωπασάν· κατήλ-
θεν εἰς αὐτὸν φέρων ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς οἱ μεταλλω-
ρύχοι, τὸν φανὸν ὅστις ἐμελλε νὰ τὸν φωτίξῃ εἰς τὰ
σκοτεινὰ βῆθη· ἀλλ' ὁ φανὸς ἐσθῆθη ἐκεῖ κάτω, ἢ
δυστυχῆς κεφαλὴ ἔμεινε εἰς τὸ ἔρεθος, κ' ἐξεπλη-
ρώθη ἢ φοβερά ἀπειλὴ τοῦ Καντίου! . . .

Καὶ ἄλλο ἐν ἀκόμῃ εἶνε τὸ συμπέρασμα μου· ὁμι-
λῶν περὶ αὐτοπαρατηρήσεως τόσῳ ὥραν σωρεύω ἐλα-
φροντικὰς περιπτώσεις διὰ τὴν ἰδικὴν μου· εἶμιναι ἐν
καὶ ἡμισυ ἡμερονύκτιον πολιορκημένος ὑπὸ τοῦ ὕδα-
τος. Κατὰ τὰς ἀγωνιώδεις ὥρας τοῦ κινδύνου ἐρ-
ριψα ἐπὶ τοῦ χάρτου μερικὰς ἐντυπώσεις· ἀλλὰ, σὺς
τὸ λέγω ἀπὸ τώρα, δὲν ἐγγυῶμαι διὰ τὴν ἀκριθείαν
τῶν ὑπῆρξαν στιγμῶν ἀλλοπροσύνης, κατὰ τὰς
ὁποίας ἡ χωρισμένη ψυχὴ μου συνηνοῦτο διὰ μιᾶς
εἰς ὀδυνηρὸν σπασμὸν· αἱ ἀστραπαὶ τοῦ τρόμου μὲ
ἀπευφλοῦν καὶ δὲν ἐβλεπα οὔτε ποῦ ἤμην, οὔτε
τί ἤμην.

Ἐπειτα δὲ καὶ ἂν ἠδυνάμην νὰ συγκρατήσω ἐπὶ
τοῦ χάρτου πιστῶς ὅ, τι διήλθε διὰ τῆς ψυχῆς μου
τὰς φοβεράς ἐκείνας ὥρας ἐπρεπε νὰ γερῶ δύο τό-
μους. Ἀλλὰ καὶ θὰ τὸ κατώρθουν; Ἡ ἀνθρω-
πίνῃ γλῶσσᾳ, ἥτις δὲν ἔχει λέξεις νὰ παραστήσῃ
ἀκριθῶς τὰς ἀποχρώσεις τῶν χρωμάτων, ποῦ νὰ τὰς
εὐρηθῇ διὰ ν' ἀπεικονίσῃ τὰς ἀσύλληπτους ἀποχρώσεις
τῶν ψυχικῶν συγκινήσεων; Φεῦ! δὲν ἀρκεῖ ὅτι ἔχομεν
τόσον ἄγνωστον ἐν ἡμῖν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ γνωστόν
μόνον χονδροειδῶς, μόνον διὰ γενικῶν γραμμῶν δυ-
νάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὸ ἄλλο, τὸ μυστηριωδῶς
ιδιοφυές, τὸ κινούμενον εἰς τὸ βάθος τῆς συνειδήσεώς
μας καὶ μόλις διαβλεπόμενον, μᾶς διαφεύγει. Ἡ
ψυχὴ ἡμῶν εἶνε κατὰ τὸ ἡμισυ ἄλλος! . . .

Καὶ τώρα, διπλασιάσατε τὴν ἐπιεικειάν σας καὶ
ἐλθετε μαζί μου εἰς τὸν τόπον τοῦ δράματος.

Γ'

Ἡ ἴεννα εἶνε πολίχνη τῆς Θουρηγγίας περιώνυ-
μος διὰ τὸ Πανεπιστήμιόν τῆς· στενοὶ καὶ σκολιοὶ

εἶνε οἱ δρόμοι τῆς ἀνώμαλα καὶ τραχέα εἰς τοὺς
πόδας τὰ λιθόστρωτά τῆς· γρηναῖαι καὶ ιδιόρρυθμοι
αἱ οἰκίαι τῆς, ὧν αἱ ραγάδες ὁμοιάζουν πρὸς ρυτίδας
γήρατος κακῶς ὑποκρυπτομένης· οἰονεὶ μεσαιωνικὴ
κόνις ἐπιπάσσει τὴν ἀκαδημαϊκὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν ὁ
Γκαίτε ἀπεκάλεσε διὰ τὸν φριτητικὸν βίον τῆς «das
liebe närrische Nest» (χαριτωμένη τρελλοφω-
λητᾶ, ἀπάνω κάτω). Ὁ τὸ πρῶτον πατῶν τὸ ἔδα-
φος τῆς ἴεννης, βλέπων τόσας σημαίας κυματιζού-
σας νομίζει ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἐμπορικὴν πόλιν
βρίθουσαν προξενείων, ὅπως τὸ Βρενδῆσιον. Τὰ προ-
ξενεῖα εἶνε μὲ τὰ παράδοξα ἐμβλήματα καὶ τὰς
ἐξωτικὰς σημαίας εἶνε τὰ κτίρια τῶν φριτητικῶν
συνδέσμων.

Τὰ ὑπέρθυρα καὶ οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν ἐν ἴεννῃ
φέρουν πινακίδας ἀναμνηστικὰς τῶν ἐνδοξοτάτων
ὀνομάτων τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης, Ἐν ἴεννῃ κα-
τώκησαν ὡς σπουδασταὶ ἢ ὡς καθηγηταὶ ὁ Λαίβνι-
τιος, ὁ Κλόπστοκ, ὁ Βίγκελμανν, οἱ δύο Χούμπολδ,
οἱ δύο Σλέγγελ, οἱ φιλόσοφοι Φίχτε, Ἐγγελ, Σέλ-
λιγ, Ἐρμπαρτ.

Διὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἀκμὴν τῆς ἐπεκλήθη Saal
— Athen: Ἀθῆναι· παρὰ τὸν Σάαλ.

Ἄλλ' ἡ ἴεννα ἀποπνέει ἰδίως Γκαίτε καὶ Σχίλ-
λερ· ἐν αὐτῇ ἐγνωρίσθησαν καὶ συνεδέθησαν μέχρι
τάρου οἱ δύο Dichterheroen, ἥρωες ποιηταί, ὡς
τοὺς ἀποκαλοῦν ἐν Γερμανίᾳ· ὁ Σχίλλερ κατώκησεν
ἐν ἴεννῃ πολλὰ ἔτη, ἀνὰ πᾶσαν δὲ καμπὴν τῆς ὁδοῦ
τὸ βλέμμα συναντᾷ ἐπὶ οἰκιῶν πινακίδας μὲ τὸ
ὄνομά του.

— Τὶ ἀνήσυχον πνεῦμα! εἶπα κατ' ἑμαυτόν, ὅταν
τὰς εἶδα τὸ πρῶτον· δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ πολὺ
ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. . . Ἐπειτα ἔμαθα ὅτι ἡ ἀνη-
συχία προήρχετο ἐξ ὧθεν· ὁ Σχίλλερ δὲν ἐπλήρωσε καὶ
τῷ ἑκαμνῶν ἔξωσιν· ἀλλ' ἀρῶν ἐξεδίωξεν αὐτὸν δὲν
ἀπέστερξαν, ἀλλ' ἐφιλοδόξησαν τὴν λάμπην τοῦ ὀνό-
ματός του· ὁ ἄλλοτε ἐξευτελισμὸς τοῦ ποιητοῦ με-
τέθη πρὸς τὸ μέρος τοῦ γρήματος· τὸ δ' ὄνομα
τὸ καταδεχόμενον νὰ λάμπῃ ἐπὶ τῶν ἀριλοξένων
οἰκημάτων εἶνε ἡ μεγαλοφρονεστάτη ἐκδικησις τοῦ
πνεύματος κατὰ τῆς ὕλης, ἢ περιφανῆς διὰ τῶν
αἰώνων ἱκανοποίησις του.

Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τῆς ἴεννης εἶνε ἀρρήκτως συνδε-
δεμένον πρὸς τὴν ὀδυνηροτάτην ἀνάμνησιν τῶν Γερ-
μανῶν. Ἐπὶ τοῦ πρὸς βορρᾶν αὐτῆς ὄροπέδιου συν-
ήρθη τῷ 1806 ἡ μάχη ἢ κατὰ κράτος ἐξολοθρευ-
σασα τὴν δύναμιν τῆς Πρωσσίας· ὁσάκις δὲ γείνη
ἀνάγκη νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ὁ
Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ἡ ἀμαξοστοιχία ἐλαύ-
νει ὀλοσχερῶς, ὡς νὰ σπεύδῃ ν' ἀφῆσθ ὀπίσω τὸν
ζωντανὸν ἐριάλτην τοῦ παρελθόντος. Λίθος φέρων
τὸ ὄνομα Napoleonstein σημεῖοι μέχρι σήμερον
ἐκεῖ ἐπάνω τὴν θέσιν, ἀφ' ἧς ὁ μέγας Κορσικανὸς
δικύβησε τὴν μάχην.

Τὴν ἴεναν διὰ τὸ κᾶλλος αὐτῆς τὸ φυσικὸν ἐπω-
νόμασε Κάρολος ὁ Ε' μικρὸν Φλωρεντιαν· οἱ εὐ-
γραμμοὶ λόφοι, αἱ βαθεῖαι κοιλάδες, αἱ κατάρυτοι
χαράδραι, τὰ δάση τῶν ἐλατῶν τὰ περιστέρωντα τὰ
πέρξ βουνά, ἡ ἐπαλλαγὴ τῶν ὀριζόντων καὶ τῶν
πρασίνων ἀποχρώσεων καθιστῶσι τὴν γραφικωτά-

την φάραγγα τοῦ ποταμοῦ Σάαλ, ἣτις ἐνδεικτικῶς ἐπεκλήθη Θουριγγικὴ Ἐλβετία, μίαν τῶν ὠραιότατων ἀπολαύσεων τῶν ἀνθρωπίνων ὀφθαλμῶν.

Ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν μεσαιωνικῶν πύργων, ὧν τινες καταρρέουσιν εἰς ἐρείπια, ἄλλοι μετεβλήθησαν εἰς μετεωρολογικὸς σταθμοὺς ἢ ἀγροτικὰ ξενοδογεῖα ἀναπετάσσονται τὸ μαγικὸν πανόραμα. Κάτω, οἰοῦναι μετ' ἀκκισμῶν, περιελάσσειται ὁ Σάαλ ποῦ μὲν στῆλθων ὡς χάλυψ, ποῦ δὲ μαντευόμενος μόνον ἐκ τῆς φροντωτῆς βλαστήσεως τῆς ἐκατέρωθεν τῶν χλοαζουσῶν ὄχθων του. Ὁ ποιητικὸς ποταμὸς δὲν ὑποδουλοῦται εἰς τὸ χειρωνακτικὸν ἔργον τῆς πραγματικότητος· εἰς τὸ διακυγῆς του ὕδωρ δὲν στάζει ὁ ἰδρῶς τοῦ τραχέος ἀγῶνος τοῦ βίου· ποῦ καὶ ποῦ μόνον μακρὰ σχεδία ἰστών, ἐν σκιερᾷ γωνίᾳ δάσους τῆς Θουριγγίας ὑλοτομηθέντων διαπλέουν τὸ στενὸν ρεῖθρον, μὲ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἰδιορρεεῖς ναύτας, οἵτινες τὰς ἐλαύνουσι διὰ κονταρίων. Ἀλλὰ πρὸ τῆς Ἰένης ὁ Σάαλ κοιλιάνεται εἰς βαθυτέραν λεκάνην πλωτῆν δι' ἡμᾶς τοὺς θλασμοὺς καὶ τὰς κόπας πρὸς τὴν θάλασσαν, ἢ θεὰ ἀκατίου εἰς τὰ βᾶθη τῆς Γερμανίας, μεταξὺ ὄρεων, παρὰ τὸν Θουριγγικὸν δρυμόν, εἶχε τι τὸ παράδοξον κατ' ἀρχάς. Ἀλλὰ πῶς ζωογονοῦν τὰ ἐλαφρά, χαριτωμένα ἐφόδια τὸ ἀρρήτως γραφικὸν ἐκεῖνο τοπίον, τὸ ἐπικαλούμενον Παράδεισος! τὰ δένδρα, αἱ κατάφυτοι ὄχθαι ῥίπτουν ὑποτρέμουσαν εἰς τὸ ὕδωρ τὴν πρασίνην σκιάν των· μορφαὶ νεαρὰ, σώματα σφριγηλὰ μὲ ἀνοικτοῦ χρώματος ἐσθῆτας ἀντικατοπτρίζονται τὸ θέρος εἰς τὸ ὕγρον κάτοπτρον· τὴν δὲ ἀτάραχον ἡρεμίαν τοῦ ποταμοῦ διακόπτουν τὸ ἐρυθροῦτον πλατάγισμα τῶν κωπῶν καὶ γέλωτες καὶ ἄσματα φαιδρά.

Δ'.

Ἄλλ' ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας — 10/22 Νοεμβρίου 1890 — ὁ τόσον εἰδυλλιακὸς Σάαλ ἤρχισε νὰ ρεῖ φροδρὸς καὶ θαλός· τὸ ὕδωρ, ὅλον ἐν ὀγκύμενον εἶχεν ἀνέλθῃ μέχρι τοῦ χείλους τῶν ὄχθων· ἐνεκυμόνει ἀπειλήν.

Πολλοὶ συνηθοροῦντο εἰς τὴν ὄχθην καὶ παρετήρουν τὸ βαρὺ κυλίνδρημα τοῦ ὕδατος, βαρὺ, ὡς νὰ ἔφερεν ἤδη μεθ' ἐαυτοῦ τὴν συμφορὰν. Τινὲς ἔλεγον ὅτι ἡ πληθώρα ἐκεῖνη τοῦ ὕδατος προῆλθεν ἀπὸ τὸν πρὸ τίνος φροδρὸν ὑετόν· τὰ σύννεφα πρὸς τὴν γῆν συρόμενα, βαρέα, εἶχον εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν στενὴν κοιλάδα τοῦ Σάαλ, καὶ αἰχμαλωτισθέντα ἐντὸς τῶν βουνῶν δὲν κατῴρωσαν νὰ ὑψωθῶν ὑπεράνω αὐτῶν, ἀλλ' ὅσον ὕδωρ εἶχαν τὸ ἐξέχυσαν ὅλον εἰς τὴν κοιλάδα· ἄλλοι ἔλεγον ὅτι προῆλθεν ἀπὸ αἰρινιδίαν τῆζιν πελωρίων ὄγκων γιόνων, αἵτινες εἶχον συσσωρευθῆ πρὸ ἐβδωμάδων εἰς τὰς κλεισθεῖς καὶ τὰς φάραγγας. Πολλοὶ ἦσαν κατηφείς, ἀνήσυχοι· ἄλλοι παρηγοροῦντο ὅτι καὶ ἄλλοτε καταβίβασε νερὸν ὁ ποταμός, ἀλλὰ δὲν συνέβη τίποτε· μόνον αἱ παρόχθαι οἰκίαι ἐκαμαν ἐν ἀπλοῦν ποδολούτρον.

Τῆ 12/24 Νοεμβρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐπίστρεφα ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν κατοικίαν μου· κατόικουν ὄχι μακρὰν τοῦ ποταμοῦ εἰς τινὰ ὁδὸν καλούμενην Steinweg (Πετρόδρομον), προεκτεινο-

μένην εἰς τὴν μεσαιωνικὴν, γονδροειδῆ καὶ ὀγκώδη γέφυραν, ἣτις διὰ πετρῶν καὶ χώματος ἐστρωμένη καὶ ἐκατέρωθεν διὰ λιθίνου τοιχώματος περιβαλλομένη ὠμοιάζει πρὸς ὁδὸν κρεμαστὴν ὑπὲρ τὸ ὕδωρ.

Ἡ ὥρα ἦτο τετάρτη περίπου μ. μ. Ὀμίχλη γαλακτόχρους, πυκνὴ, ἀπτή σχεδὸν περιδινεῖτο εἰς τοὺς δρόμους· τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ. Ὅχι μακρὰν τῆς κατοικίας μου εἶδον ἐργάτας μὲ βλοῦζαν καὶ κασκίτον ἐργαζομένους ἐν σπουδῇ· ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἶχον μαζευθῆ τριγύρω καὶ παρηκολούθουν μετ' ἐνδιαφέροντος τὸ ἔργον των.

— Τί τρέχει; ἠρώτησα προστεθεὶς κ' ἐγὼ εἰς τὸν σωρόν.

— Ἦλθε τηλεγράφημα πῶς θὰ καταβιάση πολὺ νερὸ, ἀπήντησεν εἰς' ἂν ξεχειλίση τὸ ποτάμι θὰ πλημμυρίση ὁ δρόμος· γι' αὐτὸ θὰ στήσουνε ἓνα ξύλινο γεφύρι· οἱ ἄνθρωποι θὰ περνοῦν πάνω 'ς αὐτὸ καὶ δὲ θὰ κλειστοῦν μετ' ἐς τὰ σπίτια τους.

Ἀνέβην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ὅπου μὲ ἐπερίμενον ἡ θελκτικὴ ἀτμόσφαιρα δωματίου θερμανθέντος ἀρ' οὐ ἀερίσθη καλῶς.

Εἰργάσθην μέχρι τῆς δωδεκάτης· τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἠτοιμαζόμην νὰ καταλιθῶ ἤκουσα φωνάς· ἐκυψα ἐκ τοῦ παραθύρου καὶ εἶδα ὅτι ἡ ὁδὸς εἶχε γεμίση νερόν· ἀριστερὰ ἐγόγγυζεν ὁ Λωύτρα — εἰς τὴν συμβολὴν αὐτῆς καὶ τοῦ Σάαλ καίται ἡ Ἰένα — δεξιᾷ δ' ἐβρυχάτο ἀγρίως ὁ Σάαλ.

Δὲν μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσιν τὸ πρᾶγμα· κατεκλίθην καὶ ἀπεκοιμήθην ταχέως, ὡς ὅλοι οἱ κατάκοποι· ἐκοιμήθην δύο τρεῖς ὥρας. Ἀλλ' ἔξαφνα, ἀρτυνίζομαι βιαίως· ἰσχυροὶ κλονισμοὶ σείουν τὴν θύραν μου· μία φωνὴ τὴν ὁποίαν ἐνόουν ὅτι ἦτο περιδεῆς, ἡ φωνὴ τῆς γραίας οἰκοκυρῆς μου, ἐκραύγαζε:

— Herr Doctor, Herr Doctor! Τὸ νερὸ ἀνέβηκε πολὺ! ντυθῆτε· γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! τὸ νερὸ ἐφθασε ἴσα μὲ τὸ τρίτο σκαλοπάτι! . . .

(Ἔπειτα τὸ τέλος) ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

ἈΝΕΚΔΟΤΑ ἜΡΓΑ ΤΟΥ ΒΗΛΑΡΑ

Φίλε Κύριε Δροσίνη,

Ἡ πρώτη ἐκδοσις τῶν ποιημάτων τοῦ Ἰω. Βηλαρά ἐγενεῖται ἐν Κερκύρᾳ (1827) ἐπιμελεῖται Ἀθανασίου Πολίτου καὶ Πλάτωνος Πετρίδου. Τὰ ἰδιόγραφα τοῦ ποιητοῦ περιῆλθον εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Κληροδοτήματος Πετρίδου Ἐπιτροπὴν, ὃ δὲ προϊστάμενος αὐτῆς λόγιος καὶ φιλόμοσος Ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας Εὐστάθιος εὐμενῶς μᾶς ἐπέτρεψε νὰ τὰ ἐξετάσωμεν, καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ δημοσιεύσωμεν ὅσα δὲν συμπεριλήφθησαν οὔτε εἰς τὴν ἐκδοσὶν τῆς Κερκύρας οὔτε εἰς ἐκείνην τῆς Ζακύνθου (1871).

Ὡς ἀπαρχὴν τῶν ἀνεκδότων τούτων σᾶς στέλλομεν τὰ ἐξῆς ἀποσπάσματα, πολλῆς ἐκτιμήσεως ἄξια, καθόσον εἰς αὐτὰ φαίνεται ὅτι ὁ Βηλαρὰς ἠθέλησε νὰ δοκιμασθῆ εἰς τὸν ἀνομοιοκατάληκτον δεκαπεντασύλλαβον, καὶ διότι, ἂν καὶ ἀνεπέφεργαστα, τὰ σχεδιάσματα ταῦτα φέρουν τὸν χαρακτῆρα ἀνωτέρας καλλιτεχνικῆς ἐργασίας.

Ἡ φιλόκλος Ἔστια μὲ τὸ νὰ δημοσιεύσῃ τούτο καὶ τὰ λοιπὰ ἀνέκδοτα τοῦ Βηλαρά θὰ δώσῃ, τὸ ἐλπίζομεν, ἀφορμὴν νὰ γείνη σκέψις περὶ σπουδαίας καὶ κριτικῆς ἐκδόσεως ἔλων του τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα εἶναι, καὶ θὰ μείνουν, φωτεινότερα μνημεῖα τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΙΑΣ.

Βουλή μου ἦρθε κ' ὄρεξι· σὲ νέας λύρας κόρδακις νὰ κρούξω μέλος χωριστὸ καὶ μὲ νηχὸν καινούργιο νὰ τραγοῦδήσω περισσοὺς ἀπὸ τοὺς στοχασμοὺς μου τὴν πληθὴ διασκεδάζοντας σ' ἀργοῦ καιροῦ τῆς ὥρας. Δὲν ἔγω τάχατε σκοπὸ κ' ἐπίδειξις φροντίδα νὰ δείξω τέχνην ποιητῆ καὶ φιλοσόφου μέτρα· ἀλλ' ὡς ἐρθεὺν ἀστόλιγαις καὶ ἀπλαῖς μὲ τὴν ὁλότῃ θὰ παραστήσω θαρρετὰ τοῦ νοῦ μου τῆς ἰδέας· ἂν ὁμῶς τύχῃ καὶ τινὰς ἀκούσῃ τῆ φωνῆ μου ἄς μὴ βιαστῆ παρακαλῶ νὰ δώσῃ μαύρη ψήφο.

Τῆς καστανίδας τὸ πωρικὸ νὰ πρωτοῖδῃς τραβιέσαι καὶ φαγουλὴ δὲν τὸ θαρρεῖς ἀπὸ τὴν ἀσκημιὰ του, ἀλλ' ἂν μὲ νοῦ προσεχτικῶ, μὲ χάρι περιέργιας, ἀπλώσης, φθάσης στὸ δένδρι, τὸ κάστανον τραγῆσης, τὸ γούσης ὄχ τὰ ζωότερα, τ' ἀγκαθερό του ντύμα, μὲ θαυμασμὸ θὰ ἰδῆς γυμνὸ τὸ μυγαλένιο σοῦμπρο [sic] καὶ στὴν εἰδῆ παρημορρα καὶ νόστιμο στὴ γέψι.

Δὲν προσπαθῶ νὰ πικνεθῶ μηδὲ φιλοτιμοῦμαι νὰ σύρω ξέναις ἀκούαις καὶ ν' ἀποτήσω χάρι. μὲν εἶναι ἄπλοος μου στοχασμὸς ὅπου περνάει ὄχ τὸ νοῦ μου, καὶ ὄχ τοὺς πολλοὺς ὅπου θὰ εἰπῶ ἄς εἶν' καὶ τούτος ἓνας, πῶς ὄχι πάντοτε καὶ ἀπλῶς ἀπὸ τὴν πρώτην ὄψι τοῦ κάθε εἴδους ἡμπορεῖς νὰ κρίνης καὶ τὰ μέσα· τὸ ἄνθι ὅπου τὴν ὄρασι μὲ τῆς βαφαῖς μαγεύει δὲν ἀναδίνει πάντοτε γλυκαδῶν εὐωδίας, μηδὲ τὰ μαύρα τζίνουρα, τὸ πρόσχαρο ἀχειλάκι, ὑπόσπονται καὶ εἰλικρινῆ γιομάτα σπλάχνα στήθια.

Ἄλλ' ἔπιακα τὴ λύρα μου κ' ἐπῆρα τὸ δοῦρα· καὶ τὸ τραγοῦδι μου ἀρχινῶ μὲ τὴ φωνὴ γιομάτη· πολὺς καὶ μέγας θόρυβος καὶ ταραχῆς βαζούρα στὸ νοῦ μου μέσα ἀγολογᾷ, καὶ τὴ φωνὴ μου πνίγει, γερὸς ἀπείρων στοχασμῶν ἀπαντωτὸ πλακόνουν, μὲ βιάς μεγάλῃς δύναμι γυτοῦν στὴ φαντασί μου, καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων τὴν ὁρμὴν προτοῦ γαμναθῆλω [sic] προφταίνουν ἄλλοι παρευτις καὶ ἄλλοι δίχως τέλος.

Φαντάζου μακρὸς ἀμμουδιᾶς σ' ἀκρογιαλιὰ μεγάλῃ καὶ πέλαγος ἀόρατο βαθεῖ ἀνακατωμένο ἀπὸ ἀνέμου ταραχῆ συγνεφιασμένου νότου, πῶς τὰ βάρειά του κύματα ἀμπόνουν ἓνα τ' ἄλλο, καὶ πρὶν τὸ πρῶτο ἀποσυρθῆ κατόπι τ' ἄλλο φτάνει, ἀντιγυτοῦνται, ὑψόνονται καὶ τὸν ἀπρὸ τους σμίγουν. ἔτσι κ' ἐμένα πολιορκᾶν διαλογισμοὶ τῆ γνώσι καὶ ποῦ νὰ βάλω τὴν ἀρχὴ καὶ ποῦ νὰ βάλω τέλος.

Ἀκλουθα, λύρα, ν' ἀντηχῆς στοῦ δοῦρα τοὺς γυτοῦς· τί θέατρο μαγευτικὸ ξανοίγεται ὀμπροστά μου. τί αἰσθησες ἠδονικαῖς γλυκὰ μὲ γαρφαλίζουν! πλατύς μεγάλος οὐρανός, ἀγρινόβολος ἤλιος ποῦ τὸν λαμπρύνει ἡμερινός, τὴ νύχτα στολισμένος ἀπ' ἄστρα ἀναρίθμητα καὶ ἀπ' ἄστατο φεγγάρι, γῆ χωρισμένη σὲ βουνὰ καὶ σὲ ὕγρα πελάγη, μὲ ὑπερήφαναις κορφαῖς, στεφανωμέναις ράχαις ἀπὸ δασύφυλλα δέντρα, μὲ ποταμούς αἰώνιους· μορφαῖς ποικίλαις ζωντανῶν εἰς τῆς στερεῆς τὴν ὄψι, μὲ τὰ βαθεῖά τῆς θάλασσης, στὸν ἀλαφρόν ἄερα.

Κυττάζω τὸ τραντάφυλλο, τὸ κόκκινον τοῦ χρώμα καὶ τοῦ σεμνοῦ καροῦραλου ἢ μυρωδιᾶ μ' ἠδύνει· νοιώθω τὸ μέλι τὸ γλυκό, καὶ ὁ ζέφυρος μὲ κρούει χιλιευτικά στὸ πρόσωπο μὲ τῆς γλυκκίας του κύρακις, ἀκούω τὸ μουρμουρίσμα τῆς χρυσταλλένιας βρύσσης· τὰ νοιώθω ὁλόγουρά μου ὡς μέρη μόνον χωριστὰ μακρὰ ὄχ τὸν ἐαυτό μου, μηδὲ καθὼς τὸ χέρι μου, ποῦ ψηλαφῶντας βάνει στὴν ἔκτασί μου σύνορα, τὸ νοιώθω καὶ μὲ νοιώθει· δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ κόσμος,

μόν' ἂν δὲν εἶμ' ἐγὼ αὐτός, καὶ δὲν τὸν ἔχω κάμει, εἶμαι τῆς χτίσις βασιλιάς. Ἐγὼ σκεπάζω χρονικῆς ἀπὸ ξανθὰ ἀστάχια τοὺς εὐρυχώρους κάμπους μου, τὰ πλούσια μου κοπάδια βοσκᾶν παντοῦ ὑπήκοα στὸν τόνο τῆς φωνῆς μου.

καὶ στὴν ὁρμὴ τοῦ βέλους μου τὸ ἄγριο γίδι πέφτει, καὶ τ' ἄγριο σταφύλι ποτάμια ρεεῖ νέκταρος πρὸς ἠδονὴ δική μου.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

ὑπὸ Ἐργ. Μύργε, κατὰ μετάφρ. Ἐ. Δ. Ροῖθου

ΤΟ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ

Τὴν ἐπισῦσαν τὸ πρῶτ' ὁ Οὐλρίχος ἔτρεξεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον νὰ ἰδῇ τὴν Ροζίναν καὶ νὰ ὁμολογήσῃ εἰς αὐτὴν τὰ πάντα. Ἀλλ' αὕτη δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ τὸν ἐννοήσῃ, προσβλήθεισα τὴν νύκτα ὑπὸ ἐγκεφαλικοῦ πυρετοῦ καὶ παραληροῦσα.

Ὁ Οὐλρίχος ἠθέλησε νὰ τὴν μεταφέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀλλ' οἱ ἰατροὶ δὲν ἐπέτρεψαν τὴν μεταφορὰν. Τὴν δὲ κατὰστασιν τῆς ἀσθενοῦς παρέστησαν ὡς δεινὴν μὲν, ὄχι ὁμῶς καὶ ἀπηλπισμένην.

Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν τὸ οἰκημα τοῦ κόμματος Ρούθρης ἦτο ἔτοιμον. Ὁ Οὐλρίχος συνεκάλεσεν ἐκεῖ τρεῖς ἐκ τῶν πρωτευόντων ἰατρῶν τῶν Παρισίων καὶ ἔτρεξεν ἐπειτα εἰς τὸ νοσοκομεῖον νὰ παραλάβῃ τὴν Ροζίναν. Ἀλλ' αὕτη εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ μίης ὥρας.

Ὁ Οὐλρίχος ἐπανῆλθεν εἰς τὸ νέον τοῦ οἰκημα, ὅπου εὔρε τὸν φίλον του Τριστάνον, τὸν ὁποῖον εἶχεν εἰδοποιήσῃ ἐγκαίρως, ἀναμένοντα μετὰ τῶν ἰατρῶν.

— Κύριοι, εἶπεν εἰς αὐτούς, δύνασθε ν' ἀποσυρθῆτε. Ἡ ἀσθενὴς διὰ τὴν ὁποίαν σᾶς εἶχα προσκαλέσει ἀπέθανε πρὸ ὀλίγου.

Ὁ Τριστάνος, ἐννοήσας ὅτι μάταιον θὰ ἦτο νὰ ζητήσῃ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην νὰ παρηγορήσῃ τὸν φίλον του, περιωρίσθη νὰ συμμερισθῇ τὴν λύπην τοῦ ὀλοψύχως, ἀναλαβὼν καὶ τὴν φροντίδα τῆς κηδείας τῆς Ροζίνας, τελειοθεῖσας μετὰ μεγαλοπρεπείας, ἣτις ἐξέπληξε τοὺς νοσοκόμους. Εὐθύς μετὰ ταύτην ἐπέμεινε ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὸν φίλον του ἀντὶ ἀναλόγου ἀποζημιώσεως τὰ κατὰ νόμον ἀνήκοντα εἰς τὸ νοσοκομεῖον ὀλίγα ἐνδύματα τῆς μακαρίτιδος, μεταξὺ τῶν ὁποῖων διεκρίνετο τὸ μόνον ἀπομειναν εἰς τὴν δυστυχῇ κόρην γαλανὸν τζιτινον φόρεμα. Πλὴν τούτων ἐφρόντισε νὰ μετακομισθῶσιν εἰς θάλαμον τοῦ νέου οἰκηματος τοῦ φίλου του τὰ σκεῦη τοῦ δωματίου, ὅπου εἶχε συγκατοικήσει μετὰ τῆς Ροζίνας. Ὁκτῶ ἡμέρας ἐπειτα μετέβαινεν ὁ Οὐλρίχος εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ προηγούμενα τοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσελθόντος εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Φόυ.

Ἡ ἄρξις τοῦ Οὐλρίχου ἐπροκάλεσεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἰκανὴν συγκίνησιν. Οἱ ἀρχαῖοι σύντροφοὶ

του υπεδέχθησαν αυτόν μετά της συνήθους εις τους ανθρώπους του κόσμου φιλοφροσύνης, αί δὲ γυναῖκες τὸν περητῆρον μετὰ κάπως ὀχληρᾶς περιεργείας καὶ ἐπιμονῆς.

— Κάθισε, φίλτατε βρουκόλακα, εἶπεν ὁ Τριστάνος δεικνύων εἰς τὸν Οὐλρίχον τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν τοῦ εἶχε φυλάξει πλησίον τῆς 'Ροζίνας, κάθισε καὶ ἀνάγγελέ μες διὰ προπόσεως τὴν αἰσίαν ἐπιστροφὴν σου ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον. Ἡ κυρία, ἐπρόσθεσε, δεικνύων τὴν Φαννήν, θὰ εὐχαριστηθῆ πολὺ πίνουσα εἰς τὴν ὑγείαν σου.—Καί, σύ, ἐψιθύρισεν εἰς τὸ ὠτίον ταύτης, μὴ λησμονήσης ὅσα σοῦ ἐσύστησα.

Ὁ Οὐλρίχος λαβὼν μέγα ποτήριον πλήρες μέχρι τοῦ χειλέου: Προπίνω, εἶπε . . .

— Μὴ λησμονήσης ὅτι ἀπαγορεύονται αἱ πολιτικά προπόσεις, ἔκραξεν ὁ Τριστάνος.

— Προπίνω εἰς τὸν θάνατον, εἶπεν ὁ Οὐλρίχος, χαιρετῶν τὴν ἀκίνητουσαν ὑπὸ τὴν προσωπίδα καὶ τὴν κουκούλαν τῆς Φαννήν.

— Καί ἐγώ, εἶπεν αὐτῇ, πίνω εἰς τὴν νεότητά καὶ τὸν ἔρωτα.

Ὁ ἦχος τῆς φωνῆς ἐκείνης ἔκαμε ν' ἀνακινηθῆ ἐπὶ τῆς ἑδρας τοῦ τὸν Οὐλρίχον, ὅστις λαβὼν τὴν χεῖρα τῆς γείτονος του, εἶπεν εἰς αὐτὴν μετὰ προφανοῦς συγκινήσεως:

— Ἐπαναλάβετε τοῦτο, παρκαλῶ.

Ἡ Φαννή ἔλαβε καὶ πάλιν τὸ ποτήριον, τὸ ὅποιον ἦτο ἀκόμη κατὰ τὸ ἥμισυ πλήρες, κρᾶζουσα εὐθύμως:

— Πίνω εἰς τὴν νεότητά, πίνω εἰς τὸν ἔρωτα!

— Τοῦτο εἶναι ὄνειρον . . . Πόθεν ἔρχεται ἡ φωνὴ αὐτῆ, ἀπὸ ποῖον τάφον ἐξῆλθεν; Τίνος τὸ πρόσωπον κρύπτεται ὑπὸ τὴν προσωπίδα ταύτην; ἐψιθύριζεν ὁ Οὐλρίχος ἐρωτῶν διὰ τοῦ βλέμματός τὸν Τριστάνον.

Ἄλλ' οὗτος, ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ, ἔκαμε νεῦμα εἰς τὴν Φαννήν, ἥτις ἀραιρέασα τὴν προσωπίδα τῆς ἐστράφη πρὸς τὸν Οὐλρίχον καὶ ὠμίλησεν εἰς αὐτὸν τόσον πλησίον τοῦ προσώπου του, ὥστε ἠσθάνθη τὸ ἄρωμα τῆς ἀναπνοῆς τῆς:

— Δὲν θ' ἀπαντήσετε εἰς τὴν πρόσοσίν μου, κύριε Κόμη;

Ὁ Οὐλρίχος ἰδὼν τὸ πρόσωπον τῆς γείτονος του, ἔμεινεν ἄλαλος, ἐμβρόντητος, σχεδὸν φοβισμένος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ Φαννή ἦτο τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐκτάκτως ὠραία, φέρουσα ἐκρινὸν στέφανον ἐκ μικρῶν φυσικῶν ῥόδων, μὲ τινὰ πράσινα φύλλα, τῶν ὁποίων τὸ χρῶμα ἀνεδεικνύετο τὸ χρυσοῦν τῆς βροστρυχισμένης κόμης τῆς:

— 'Ροζίνα μου! ἀνέκραξεν ὁ Οὐλρίχος σχεδὸν τρελλός.

— Δὲν με λέγουσιν 'Ροζίνα, ἀλλὰ Φαννήν, ἀπεκρίθη ἐκείνη ἐξάπτουσα ἐπὶ μάλλον τὸν Οὐλρίχον διὰ τῆς λάμψεως τῶν κυανῶν αὐτῆς ὀφθαλμῶν. Εἶμαι μία ἐκ τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων γυναικῶν τῶν Παρισίων, χάριν τῶν ὁποίων θὰ ἔσπερῃ καὶ ὁ τιμωτάτος ἄνθρωπος νὰ κακοῦργήσῃ. Ὁ ἐξερχόμενος τοῦ κοιτώνος μου κινδυνεύει νὰ μεταβῆ εἰς τὸ κάτεργον, ἂν δὲν προτιμᾷ ν' αὐτοχειρισθῆ, καὶ

ὁμως πολλοὶ εἶνε οἱ πρόθυμοι νὰ θυσιάσουν τὴν περιουσίαν τῶν τέκνων τῶν ἢ νὰ ληστεύσωσι τὸ ταμεῖον τοῦ πατρὸς τῶν διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτόν.

Ἀπὸ ἐκυλίσθη εἰς σωρούς χρυσοῦ, ἔτυχε σήμερον νὰ εὐρίσκωμαι χωρὶς λεπτὸν, διότι ἔκαμα μίαν φρονᾶν εἰς τὴν ζωὴν μου τὴν ἀνοήσιαν νὰ πιστεύσω ὅτι ὑπάρχουσι τίμιοι ἄνθρωποι μεταξὺ τῶν τραπέζιτων. Ὡς ἐκ τούτου πιθανόν εἶναι νὰ σᾶς κάμω νὰ ἐξοδεύσετε πολλὰ, τοῦλάχιστον κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα. Τοιαύτη εἶμαι, κύριε Κόμη.

Μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ κυνικοῦ τούτου προγράμματος προσήλωσεν εἰς τὸν Οὐλρίχον ἐταστικὸν βλέμμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐραίνετο ἐρωτώσα αὐτόν:

— Τώρα, ὅπου με γνωρίζεις, τί θέλεις ἀπὸ ἐμέ;

Ἄλλ' ὁ Οὐλρίχος δὲν εἶχεν ἐννοήσει ὅσα τοῦ εἶπε, προσέχων εἰς μόνον τῆς φωνῆς τῆς τὸν ἦχον. Ὑπὸ τῆς αὐτῆς κατεχόμενος συγκινήσεως ἐξηκολούθει νὰ τὴν τρώγῃ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ψιθυρίζων ἐκ διαλειμμάτων:

— 'Ροζίνα μου! 'Ροζίνα μου!

Τὴν ἐκστασιν ταύτην διέκοψεν ὁ Τριστάνος ἐρωτῶν αὐτὸν χαμηλοφώνως:

— Τώρα ὅπου τὴν εἶδες, ἐλπίζω νὰ ὁμολογήσης ὅτι δὲν ἔκαμα ἄσχημα νὰ σε φέρω εἰς Παρισίους.

— Τὸ κακὸν εἶναι ὅτι δὲν θὰ δυνήθω πλέον νὰ ἀναχωρήσω, ἀπήντησεν ὁ Οὐλρίχος, δεικνύων τὴν Φαννήν, ἥτις καίτοι ὑποκρινομένη ἀδιαφορίαν, κατῴρωνε ν' ἀκούῃ ὅσα ἐλέγοντο.

— Ἀλλὰ τί σκοπεύεις νὰ πράξῃς; ἠρώτησεν ὁ Τριστάνος, ἐκκύσας τὸν ὄφθαλμον τοῦ εἰς τινὰ γωνίαν.

Ὁ Οὐλρίχος ὠμίλησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἰς τὸ ὠτίον τοῦ Τριστάνου. Ἀπὸ δὲ ἐτελειώσεν, ἡ Φαννή ἥτις ἐξηκολούθει νὰ τεντώνῃ τὰ ὦτα, ἤκουσε τοῦτον ἀποκρινόμενον:

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ δεχθῆ τὰς προτάσεις σου.

— Πόσα κρυφομυλήματα, διὰ τόσον ἀπλοῦν πράγμα! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ ἑταίρα. Εὐθύς ὁμως ἐπειτα ἤρχισε ν' ἀνησυχῆ, βλέπουσα τὸν κόμητα 'Ρούβρης ἐτοιμαζόμενον ν' ἀναχωρήσῃ. Ὁ Οὐλρίχος, τῷ ὄντι, μὴ δυνάμενος νὰ καταστείλῃ τὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπροξένησε ἡ θέα τοῦ φαντάσματος τῆς νεκρᾶς ἐρωμένης του ἀπεχαιρέτησε τοὺς δαιτυμόνας καὶ ἀπῆλθε συνοδευθεὶς ὑπὸ τοῦ Τριστάνου μέχρι τῆς ἐξωθύρας τοῦ ἐστιατορίου.

— Πολὺ φοβούμεθα, ἀγαπητῆ μου, εἶπον αἱ γυναῖκες παρατηροῦσαι μετὰ κρυφῆς χαρᾶς τὴν δυσφορίαν τῆς Φαννῆς, ὅτι δὲν ἐσημάδεψες καλὰ τὸ περιστέρι σου.

— Οὔτε ἤξιζε τὸν κόπον, ἀπήντησεν αὐτῇ. Τὸ περιστέρι ἦτο μαθημένον. Εὐθύς ἄμα ἤκουσεν ὅτι κοστίζω ἀκριβὰ, ἐβιάσθη νὰ φύγῃ. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι εἶχα δίκαιον ὅταν σᾶς ἔλεγα ὅτι ὁ κόμης 'Ρούβρης ἀπέμεινεν ἀπένταρος.

— Καί ἐγώ σᾶς ἐπαναλέγω ὅτι ἀπατάσθε, ὠραία μου Κυρία, εἶπεν ὁ Τριστάνος, ὅστις εἶχεν ἐπιστρέψει ἀπαρτῆρος.

— Ὅπως καὶ ἂν ἦναι, δὲν ἔχω ἀρρωμὴν νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὰς συμβουλὰς σας. Τὰς ἠκολούθησα κατὰ γράμμα, ἀλλὰ τὸ σχεδίον σας ἀπέτυ-

γεν ἔλεεινά. Ὁ φίλος σας δὲν μ' ἐζήτησε κἄν τὴν ἄδειαν νὰ μ' ἐπισκεφθῆ.

— Ὁ φίλος μου εἶναι ἄνθρωπος καλοαναθρεμμένος καὶ πρακτικὸς, μὴ ἀγαπᾷ νὰ χάνῃ τὰ λόγια του καὶ νὰ ζητῆ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει τί νὰ κάμῃ. Οὗτος σᾶς θεωρεῖ ὡς περιεργὸν κἀλιτέγημα, ὡς ἀπλὴν εἰκόνα, ἡ ὁποία τοῦ ἤρεσε καὶ τὴν ὁποίαν μ' ἐπεφόρτισε νὰ τοῦ ἀγοράσω, ἀπεκρίθη μεθ' ἱκανῆς αὐθαδεῖας ὁ Τριστάνος.

— Καί τί δίδει δι' αὐτήν;

— Ἀκούσατε πρῶτον τί ζητεῖ. Σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις του θὰ σᾶς φανοῦν ὀλίγον παράδοξοι.

— Εἶμαι περίεργη νὰ τὰς μάθω.

— Προσέξατε λοιπόν. Ὁ κόμης 'Ρούβρης ἐπιθυμεῖ νὰ μετοικήσῃ εἰς μικρὸν οἶκημα ἐνοικιασθῆν ὑπ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἐξήντα φράγκα τὸ ἔτος. Εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο θὰ φροντίσει νὰ κοιμηθῶσιν ἐπιπλά τινα τῆς ἐκλογῆς του, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ σᾶς φανῶσι παραπολὺ ἀπλᾶ καὶ κατὰ τι παλαιά. Ἡ ἱματιοθήκη θὰ περιέχῃ καὶ τινα ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ἐνδύματα, ὅσον καὶ τὰ σκεῦη παλαιά, καὶ ἐν μόνον τζιτινὸν φρέμα ἀξίας οὐχὶ ἀνωτέρας τῶν δέκα φράγκων.

— Καί ἐπειτα; ἠρώτησεν ἡ Φαννή.

— Ἐπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Τριστάνος, θὰ σᾶς εὐρῆ εἰς τι γνωστὸν εἰς αὐτὸν ἐργοστάσιον μίαν θέσιν μὲ μισθὸν ἐξήκοντα φράγκων τὸν μῆνα.

— Καί τί θὰ κάμνω ἐκεῖ; ἠρώτησεν ἡ Φαννή.

— Ὅ,τι θέλετε, ἢ καὶ τίποτε, ἂν βαρύνεσθε, ἀρκεῖ μόνον νὰ πηγαίνετε ἐκεῖ τακτικὰ καὶ νὰ πληρώσετε τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων σας μὲ κεντήματά τινα βελόνης, διὰ νὰ δύναται νὰ ὑποτεθῆ ὅτι βάζετε. Ὁ κ. 'Ρούβρης θὰ ἔρχεται τὸ ἑσπέραν νὰ σᾶς περιμένῃ εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐργοστασίου καὶ θὰ σᾶς συνοδεύει εἰς τὸ δωμάτιόν σας, ὅπου θὰ μένη μαζί σας μέχρι τῆς δεκάτης. Εἰς τὰς δέκα θὰ εἰσθε ἀπολύτως ἐλευθῆρα νὰ κάμετε ὅ,τι θέλετε καὶ νὰ ὑπάγετε ὅπου ἀγαπᾶτε. Τὴν ἐπιούσαν ὁμως, ἀκριβῶς εἰς τὰς ἐπτὰ, πρέπει νὰ εἰσθε σηκωμένη καὶ ἐτοιμῆ νὰ μεταβῆτε ὑπὸ τὴν συνοδείαν του εἰς τὸ κατάστημα βραπτικῆς. Τὰς κυριακάς, ἂν ἦναι ὁ καιρὸς καλός, θὰ πηγαίνετε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξοχὴν νὰ πίνετε γάλα καὶ νὰ μαζεύετε φρούλους. Τὸν κ. 'Ρούβρης θὰ ὀνομάζετε Μάρκον' θὰ μάθετε νὰ τραγουδῆτε δύο ἢ τρεῖς ᾄσματα τὰ ὁποῖα ἀγαπᾷ ν' ἀκούῃ, καὶ νὰ τοῦ μαγεύετε φαγητὰ τινα, ὅπου τοῦ ἀρέσουν.

— Ἐγὼ ἄλλο; ἠρώτησεν ἡ Φαννή, ἥτις δὲν ἦτο ἐντελῶς βεβαία ὅτι δὲν τὴν ἐπερίπαζεν ὁ Τριστάνος.

— Τοῦτο μόνον, ὅτι τὸν Δεκέμβριον καὶ τὸν Ἰανουάριον θὰ πηγαίνετε εἰς τὸ ἐργαστήριον βραπτικῆς φέρουσα παλαιὸν τζιτινὸν φρέμα γαλάζιον μὲ ἄσπρα λουλουδάκια.

— Ἀλλὰ θὰ κρυώνω εἰς τὸν δρόμον.

— Βεβαίως, καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸν δρόμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σπίτι, διότι δὲν θ' ἀνάπτετε κατὰ τοὺς δύο τούτους χειμερινούς μῆνας τὴν θερμάστραν.

— Ἐγνωρίσα καὶ ἄλλους ἰδιοτρόπους, ἀλλὰ ὁ φίλος σας τοὺς ὑπερβαίνει ὅλους, ἀπεκρίθη ἡ Φαννή.

Ἀπορῶ πῶς δὲν μοῦ ἐπρότεινε νὰ μοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι καὶ νὰ τὸ κρεμάσῃ εἰς τὸν τοῖχον, ὡς εἰκόνα τῆς μακαρίτριας ἐρωμένης του.

— Τὸ ἐσυλλογίσθη, εἶπεν ὁ Τριστάνος μετὰ θαυμαστῆς ἀταραξίας, ἀλλ' ἐροθήθη μήπως δὲν θελήσετε.

— Ἀρίστατε τὰ ἀστεῖα, ἀπήντησεν ἡ Φαννή, καὶ εἰπῆτέ μου τί με δίδει ὁ φίλος διὰ νὰ παίζω αὐτὴν τὴν κωμωδίαν;

— Σᾶς δίδει ὅσα ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸν πρωθυπουργόν του κ. Θιέρσον, ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα κατ' ἔτος.

— Ὅμιλεῖτε σπουδαίως; ἠρώτησεν ἡ Φαννή.

— Σπουδαιότατα ἂν θέλετε, συντάσσομεν συμβόλαιον.

— Ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ ἦναι ἀκόμη πλούσιος.

— Ὑπερεκατομμυριούχος.

— Καὶ πόσον καιρὸν θὰ διαρκέσει αὐτὴ του ἡ μαγία;

— Ὅσον θέλετε. Ἀλλ' ἐλησμονήσα νὰ σᾶς εἴπω ὅτι, ἂν δεχθῆτε τὰς προτάσεις του, πρέπει ν' ἀλλάξετε καὶ σῆς ὄνομα. Ὡς λέγεται ἐκείνος Μάρκος Γιλβέρτης, θὰ λέγεσθε καὶ σῆς 'Ροζίνα.

— Ἐὰν δεχθῆς Φαννή; ἠρώτησε μία τῶν συντρόφων τῆς.

— Κυρίαί μου, ἀπεκρίθη ἐκείνη, δὲν θέλω πλέον σγείσει μαζί σας. Ἀπὸ σήμερον ὀνομάζομαι 'Ροζίνα καὶ εἶμαι ἡ φρόνιμη καὶ σεμνὴ ἐρωμένη τοῦ κ. Μάρκου Γιλβέρτη.

Τὴν ἐπομένην ἑσπέραν εἰς τὸ παλαιὸν δωμάτιον τῆς ὁδοῦ τῆς Δύσεως, ὅπου εἶχε συγκατοικήσει ὁ Οὐλρίχος ἐπὶ ἓν ἔτος μετὰ τῆς 'Ροζίνας, ἡ Φαννή φέρουσα τὸ γαλανὸν τζιτινὸν φρέμα ἐπερίμενε τὴν πρῶτην ἐπίσκεψιν τοῦ κόμητος 'Ρούβρης, ὅστις ἔφθασε μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸ ἐνδύμα ἐργάτου.

Τὴν πρῶτην τῆς συνεντεύξεως ὥραν ἰδαπάνησε διηγουμένος εἰς αὐτὴν μετὰ πάσης λεπτομερείας τὴν ἱστορίαν τῶν ἐρωτῶν του, πιστεύων ὅτι ἡ γνῶσις αὐτῆς ἤθελε τὴν βοηθήσει νὰ ὑποκριθῆ κάλλιον τὸ πρόσωπον τῆς 'Ροζίνας.

— Πρὸ πάντων, εἶπε, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ μοῦ ὀμιλήσετε ποτὲ περὶ τοῦ ὀνόματος ἢ τῆς περιουσίας μου καὶ νὰ προσπαθήσετε νὰ λησμονήσετε ταῦτα τελείως.

— Τότε, ἀπήντησεν ἡ Φαννή, ἐξάγουσα ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ γαλανοῦ φορέματος διπλωμένον χαρτίον καὶ προσφέρουσα τοῦτο εἰς τὸν Οὐλρίχον, καλὸν εἶναι νὰ σᾶς ἐπιστρέψω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἥτις κατ' ἀνάγκην θὰ μ' ἐνθυμίζει ὅτι δὲν εἰσθε ὁ ἐργάτης Μάρκος Γιλβέρτης, ἀλλ' ὁ κόμης 'Ρούβρης.

Ὁ Οὐλρίχος οὐδὲν ἐννοῶν ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἤνοιξεν αὐτήν.

Ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ ἦτο αὐτὴ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν εἶχε γράψῃ εἰς αὐτόν ὁ πρῶτος συμβολαιογράφος του κ. Μορίνος, ὅταν ἐτοιμαζόμενος νὰ μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον τὸ συμβολαιογραφεῖον τὸν ἥρωτα πῶς ἔπρεπε νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν του, τῆς ὁποίας ἐσημαίωμεν ὀλογράφως τὸ ποσοῦν.

— Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εὐρήκατε εἰς τὴν τσέπην αὐτοῦ τοῦ φορέματος; ἠρώτησεν ὁ Οὐλρίχος,

του οποίου εκάλυψε το πρόσωπον ώχρότης θανάτου.

— Μάλιστα, απήντησεν εκείνη, και βλέπousα ότι έφερε την έπιγραφήν σας θεωρώσα πρέπον να σας την αποδώσω.

— Άλλά το φέρεμα τουτο, εξηκολούθησεν ο Ουλρίχος, ανήκεν εις την Ροζίνα, και άρου ή έπιστολή εύρίσκετο εντός αυτού ή Ροζίνα έγνώριζε βεβαίως τό περιεχόμενον αυτής.

Η Φαννή ήρκέσθη ν' απαντήση διά πονηρού μειδιάματος.

— Άλλά τότε, ή Ροζίνα ήξευρε τίς είμαι, έγνώριζεν ότι ήμην πλούσιος, και ό έρωσ και ή φιλοκέρδεια και ή άρροσίωσις αυτής ήσαν κωμωδία! Άλοίμονον εις έμέ...

Ταύτα λέγων, έπεσεν αναίσθητος κατά γής και την έπισούσαν ήσθέει βαρέως.

Ένα περίπου μήνα μετά ταύτα ή Φαννή, ήτις είχεν έπιστρέψει την αυτήν έσπέραν εις τό πολυτελές αυτής οίκημα, ήτοιμάζετο να μεταβή εις χορόν μετρηρισμένων, όταν είδεν εισερχόμενον τον Τριστάνον με μικρόν δέμα υπό τον βραχίονα.

— Τί δώρον μου φέρετε; ήρώτησεν αυτόν.

— Κληροδότημα του χθές αποθανόντος φίλου μου κόμητος Ρούβρης.

— Άς ιδώμεν, είπεν ή Φαννή λύουσα τό δέμα.

Άλλ' ή όργή της υπήρξεν άνωτέρα πάσης περιγραφής, όταν εύρεν εντός αυτού τό γαλαζίον τζιτινον φέρεμα.

— Ο φίλος σας, είπε, και ζωντανός και αποθαμένος ήτο πάντοτε γελοίος άνθρωπος. Μου έραχεν εκατόν χιλιάδας φράγκα.

— Μη βιάζεσθε να τον κακολογήτε, απήντησεν ο Τριστάνος εξάγων εκ του θυλακίου του φορέματος χαρτοφυλάκιον περιέχον εκατόν χαρτονομίσματα των χιλίων φράγκων.

(Τέλος του έπικηδείου δείπνου)

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ΒΑΡΡΕΣ

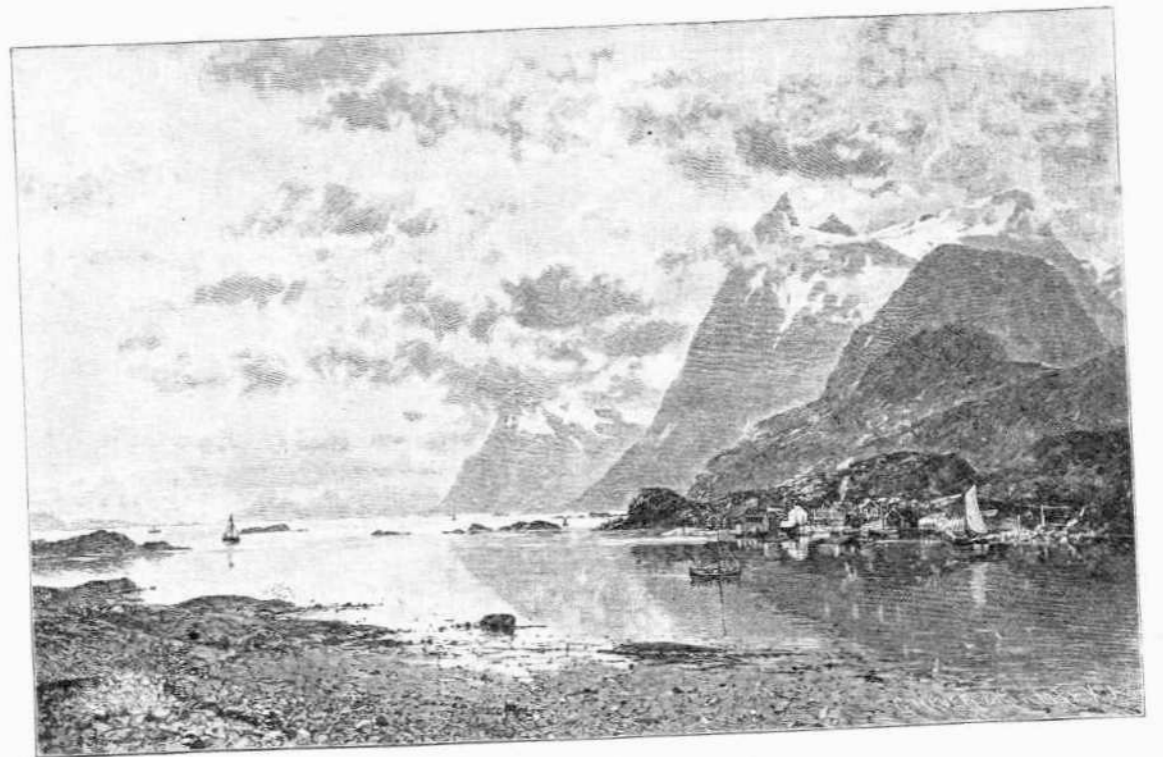
Ο Μαυρίκιος Βαρρές έγεννήθη εν Σάρμαϊς, χωρίφ της Λορραίνης, και άριστα εξεπαιδεύθη εις σχολήν διευθυνομένην υπό Ιησουϊτών. Διεκρίνετο μεταξύ των συμμαθητών του διά την έπιμέλειαν και την νοημοσύνην του. Έσπούδασε τά νομικά εις την Νάνσην, και νεώτατος μετέβη εις Παρισίους. Ένεφανίσθη κατά πρώτον εις τον φιλολογικόν κόσμον διά των «Κηλίδων μελάνης», περιοδικού του οποίου εξ έμνον αριθμούς κατώρθωσε να εκδώση. Άλλά τό πρώτον του έργον, διά του οποίου είλαυσε την προσοχήν των φιλολογούντων, είναι τό ψυχολογικόν μυθιστόρημα τό φέρον τίτλον «Υπό τά όμματα των βαρβάρων».

Μυθιστορήματα λέγοντες όλως άτελώς όρίζομεν τά πλήρη ψυχολογικής αναλύσεως, μεταφυσικής βαθύτητος και συνθετικού πνεύματος έργα του νέου συγγραφέως, όστις πολύ όλίγον φροντίζει περί της

άπεικονίσεως του έξωτερικού κόσμου και της ανέλιξεως δραματικών ή άλλων οϊωνδήποτε περιπετειών κατ' εικόνα και καθ' όμοίωσιν του βίου. Ο Βαρρές μετέχει εν ταύτφ του Βενιαμίν Κωνσταν, του κατά τάς άρχάς του αϊώνος ακμάσαντος πολιτικού άνδρός, όστις ρημιζεται ως συγγραφέας τό ψυχολογικόν μυθιστόρημα « Άδόλφος », του διασήμου ψυχολόγου συγγραφέως Στένδαλ, του Ρενάν και του Παύλου Βουρζέ. Άλλά πάντων τούτων είναι ό κατ' έξοχήν πρωτότυπος μαθητής, διαπλάσας ίδιον χαρακτήρα λόγου, και άσκων μεγάλην έπιρροήν διά των βιβλίων του επί της συγχρόνου φιλολογικής γενεας εν Γαλλίη, της ρεπούσης προς τό συμβολικόν και τό μυστηριώδες.

Κατά τον Άνατόλ Φρανς, όστις έδημοσίευσε κατ' έπαναλήψην κριτικής αναλύσεως του «Υπό τά όμματα των βαρβάρων», του «Έλευθέρου ανθρώπου», του «Κήπου της Βερνίκης», και των άλλων έργων του, ο Βαρρές δεν είναι φίλος της σαφηνείας και της ακριβείας εν τφ συνόλω' άρέσκειται εις τά διακυμαινόμενα και τά άμυθίολα' άλλ' ή άσάφεια του συνόλου περιέργως αντιτίθεται εις τάς σελίδας των έργων του προς την ακριβολόγον έγκράτειαν των καθέκαστα. Πνεύμα έξοχον, δεξιός συγγραφέυς, μεταχειριζόμενος εύστροφον γλώσσαν, εν ταύτφ θετικόν και άόριστον, έμύρφωσεν ύφρος ίδιον και θυμαστόν. Δεν έχει τό αυθόρμητον και τό άσυνείδητον, ουδέ την περιπάθειαν και την τρυφερότητα άλλων συγγραφέων. Η διάνοια κρατεί παρ' αυτόφ. Τα συγγραφικά χείρματά του είναι τάξεως όλως πνευματικής. Εξώθησε τον ιδανισμόν μέχρι των άκρατάτων αυτού συνεπειών. Αντιστρόφως προς παροιμιώδες ρητόν του Θεοφίλου Γωτιέ, ο έξωτερικός κόσμος δεν ύρίσεται δι' αυτόν. Απαντῶσι μόν ένίοτε εις τά έργα του και περίκομφοι τοπιογραφίαι, άλλά ταύτας άντέγραψεν όχι εκ των εκτός, άλλ' εκ των ενδομύχων της ψυχής του, ως εικόνας των καταστάσεων αυτής. Κατά την όμολογίαν του, ή ώρχιότης του έξωτερικού κόσμου ποτέ δεν τον συνεκίνησε πράγματι. Ως μόνην πραγματικότητα θεωρεί την καθάρην σκέψιν, και την ψυχήν ως μόνον κόσμον ένδιαφέροντα. Ως μόνην θρησκείαν κη-

Νορβηγική τοποθεσία.

ρύπτει τό 'Εγώ, την έποπτεϊαν του υποκειμένου, την αυτολατρείαν. Έντός ήμών και μόνον έγκαιται και δι' ήμών και μόνον ύρίσεται ή αλήθεια. Ο άνθρωπος είναι ο ύπέροχος όνειροπόλος των όνείρων του Σόμπαντος. Ο κόσμος είναι τό χάσις, τό όπίον καπνίζει διά της άργυρας του καπνοσύριγγος. Ο,τι άντιλαμβάνεται και ό,τι αναπαριστῆ είναι ο καπνός των ρεμβασμών του. Ο άνθρωπος, τό υποκειμένον, μόνον εις τό υποκειμένον πιστεύει. Και τό υποκειμένον, τό έγώ τουτο, όπερ ανακαίεται συγκεντρωμένον εις τά έργα του Βαρρές, είναι πλήρες έξαισίας λεπτότητος, σοφιστικής, άοριστίας, έγώ άμυθίολον, διαστάζον, συνταρασσόμενον, περίπλοκον, διαφέρον εν διηκεϊ και τρόπον τινά βενανική είρωνεία.

Ο Μαυρίκιος Βαρρές δεν άποπειράται την έφαρμογήν των ιδεών του διά της συγγραφής ψυχολογικών μόνον μυθιστορημάτων, άλλά και διά τρόπον άλλον πρακτικού. Αναμιγνύεται εις την πολιτικήν, και βαθύ ένδιαφέρον δεικνύει προς τά κοινωνιστικά ζητήματα. Κατά την παρελθούσαν περίσδον της Γαλλικής Βουλής, διετέλεσε βουλευτής της Νάνσης, όπαδος του κόμματος του Βουλανζέ, άλλά κατά τάς προλαβούσας έκλογάς εκτεθείς εκ νέου, άπέτυχε. Τας εκ του βουλευτικού του αξιώματος έντυπώσεις ανέλαθε τελευταίον να εκράσση εις δράμα, έμπνευσθην εκ των σκανδάλων του Πανγκμα. Περί του δράματος αυτού, όπερ πρόκειται να παρασταθῆ εν τφ «Έλευθέρφ θεάτρφ» πολυς λόγος έγεινεν εν τφ γαλλικφ τύφφ.

ΑΝΑ ΤΟΝ ΕΛΙΚΩΝΑ¹

ΒΑΛΛΙΣΜΑΤΑ

Έν τοις έμπροσθεν έσημειώθη ότι εν των άρίστων βαλλισμάτων της εποχής ταύτης εν Αγγλίη είναι ή «Καστανή κόρη». Έτυπώθη τό πρώτον κατά τό 1520, ήτο όμως τότε ήδη πολύ άρχαίον ποίημα, άλλως άρχαιογνώστης οίος ο Άρνολδ βεβαίως δεν ήτ τό κατεχόμεν εν τη ιστορικη συλλογή του. Κατά πῃσαν πιθανότητα έγράφη κατά τό 1400. Αι κίσηματικά αυτού καλλοναί, λέγει ο Πέρσης, έτήρησαν ύπερ αυτού άναλλοίωτον την άγάπην των φιλοκάλων άναγνώστων, μ' όλην την επ' αυτού έπικαθημένην σκωρίαν.

Υπό την έσκωριασμένην αυτού μορφήν ήμεις δεν ήτ τό παρουσιάσωμεν εις τους ήμετέρους άναγνώστας. Τό άρχικόν ποίημα είναι λίαν σχοινοτενές, και τουτ' αυτό δύσκολον προς καλολογικην άπόλαυσιν. Ηδη αυτοί οι Άγγλοι διεγνώσαν τουτο. Τα μάλιστα εύαίσθητος συγγραφέυς ο Πρίωφ, έτροποποίησεν αυτό δεόντως, της δε τροποποιήσεως ταύτης μετάρρασις είναι τό έπόμενον:

Είτε αλήθεια, είτε άθανά, όμως τό λέν 'ς τή γειτονία.
Πίστη εις γυναίκα όποιος δύσχη,
αυτός γελιέται 'ς τά γερά και τό πληρώνει φοβερά,
ήθεθ' ο καιρός να μετανοιώση.
Έτσι λαλεί κάθε στιγμή, μά όποιος εν έπιθυμῆ,
μιάν ιστορία θ' άγροικήση,
για ένα κορίτσι καστανό, που άγαπή πιστό κι' άγνό
όσο μπορεί τις ν' άγαπήση.

Ἐν τῇ θύρᾳ τῆς σιγῆς σιγῆ ἤρθε μεσάνυχτα κ' ἄργα
ὁ ἐραστής τῆς νῆς σιωπῆς.
Ἄνοιξε, κόρη ἀγαπητή, γοργὰ γοργὰ τὴν θύρ' αὐτή
πρὶν ἢ κανεὶς ἄλλος με νοιώσῃ.
Συμπῆ κ' ἀνοίγει με σπουδῆ, μόλις προφθάνει νὰ τὸν δῇ,
τὴν χώρα φύγω καὶ θ' ἀφήσω.
Ἄπὸ τὸν μαῦρο δικαστὴ κατὰδικ' ἡ ζωὴ μ' αὐτή,
ἤλθῃ νὰ σ' ἀποχαιρετήσω.

Ὅσο σκοτάδι εἶνε πυκνὸ σὲ δάσος φύγω σκοτεινὸ,
τὰ πάντα ἄλλοιῶς εἶνε χαμένα.
Ἄ, ὄχι λόγο ἔσσι βαρὺ! Αὐτὸ νὰ γένη δὲν μπορεῖ.
Θαρθῶ κ' ἐγὼ μαζί μ' ἐσένα.
Εἶνε τοῦ χρόνου, ποῦ περνᾷ, ἡ εὐτυχία πουθενά
τὸν ἔρωτα σὺν καταλύσῃ;
Ἄ, ὄχι, ἀγάπη γλυκερή, αὐτὸ νὰ γένη δὲν μπορεῖ,
ὁ θάνατος θὰ μᾶς χωρίσῃ.

Μαζί μου δὲν μπορεῖς, ψυχῆ, δὸς εἰς ἐμένα προσοχὴ,
ἄφες νὰ γίν' ἡ συμβουλὴ μου.
Ποῦνε ἔς τὸ δάσος νὰ φανῇ καταφυγὴ καὶ διαμονὴ
γιά σένα, φίλη ἀγαπητή μου;
Πάχνη καὶ χιόνια πᾶ ἔς τὴ γῆ, πείνα καὶ δίψα καὶ ὄργη,
φόβος καὶ κόπος ἔς τὴν ψυχῆ σου.
Ἄχ, ὄχι ἀγάπη τρυφερή, αὐτὸ νὰ γένη δὲν μπορεῖ,
ὡς μένει καὶ παρηγορητὴ σου.

Ὅχι, καλέ μου ἀγαπητέ, μοναχὸς μὴ διαβῆς ποτέ,
θαρθῶ κ' ἐγὼ, κ' ἐγὼ μαζί.
Φεύγεις με φρόνημα σκληρὸ, τότε ἡσυχία ποῦ θαύρω,
τί ὠφελᾷ κανεὶς νὰ ζῇ.
Πάχνη καὶ χιόνια πᾶ ἔς τὴ γῆ, πείνα καὶ δίψα καὶ ὄργη,
φόβος καὶ πόνος ἔς τὴν ψυχῆ μου.
Ἐνα δὲν μ' εἶνε βλαβερό, ἐμπρὸς σὺν γράμμης ἂν θεωρῶ,
νὰ σ' ἔχω παρηγορητὴ μου.

Ὅχι, ἀγάπη μου, ὁ φτωχὸς νὰ φύγω πρέπει μοναχὸς
μείνει παρηγορητὴ σου μόνη.
Ὁ χρόνος, ποῦ γοργὰ περνᾷ, ὅλους τοὺς πόνους, τὰ δεινὰ
αὐτὸς μπορεῖ καὶ τοὺς μερώνει.
Ἡ χώρα τί θὰ εἰπῆ ἡ σκληρῆ, ποῖγει μιά γλῶσσα κοφτερή,
σὺν τὸ σπαθί μου, συλλογίσου
γιά νὰ σὲ βρίζουν εἰμποροῦν κατόπι σου νὰ φλυκροῦν,
εὐθύς ποῦ μάθουν τὴ φυγὴ σου.

Ἀγάπη μου ὄχι τρυφερή, καιρὸς δὲν με παρηγορεῖ,
νὰ γένη αὐτὸ δὲν κάνει.
Ἡ κάθε μέρα, ποῦ περνᾷ, σὺν λείπεις σὺ μὲς ἔς τὰ βουνά,
καὶ τὴν ψυχῆ μου βγάνει.
Καὶ τί μ' ἐμένα οἱ χωριανοί, ἂν ἦν ἡ γλῶσσά τους τρανή,
κ' ἡ χώρα σὰ μὲ βρίζῃ!
Ἐλα, καλέ, νὰ σὲ χαρῶ, ἔς τὸ δάσος πᾶμε το γλωρὸ,
αὐτὸ ἂν μᾶς ἀσφαλίζει.

Τὸ δάσος, φῶς μου, τὸ γλωρὸ, εἶν' ἄγριο καὶ κρουρό,
ἡ ζωὴ σου κινδυνεύει.
Μεῖνε. Γιὰ ἐμένα παχυντὰ βγάνει, κ' ἐσένα με σχολιαὶ
μαζί μου σὲ παιδεύει.
Πάνω ἔς τὸν πόνον τὸ βαθύ, κ' ὁ θάνατος ἀκολουθεῖ,
μείνε, σὲ συμβουλεύω.

Ὅχι, πανώρια μου ψυχῆ! Γιατί ἡ ἀγάπη μοναχῆ,
ἀπὸ κίνδυνον ἀσφαλίζει.
Ἐν τῇ κόρῃ δίδει ἔς τὴ στιγμὴ ἄνδρος δυνάμεις καὶ καρμὶ,
καὶ θάρρος τῆς χαρίζει.
Ὅσο τὸ τόξο σου κρατεῖς καὶ τὸ τευτιόνεις καὶ πατεῖς,
ἀκούω ἐγὼ γιά σένα.
Τὸν πόνον, ποῦ θενά πονῶ, τὸν θάνατον καταφρονῶ,
καὶ σὸζω ἐσὲ καὶ μένα.

Τὸ ἄγριο δάσος σκοτεινὴ θηρίων εἶνε διαμονή,
ληστῆς καὶ κλέφτης σκέπη.

Σπίτι δὲν θαύρης ἔς τὸ βουνό, παρὰ ἀφῆλὰ τὸν οὐρανό,
τὰ φύλλα θάχνης σκέπη.
Καλύβα σου, ζεστὴ φωλιὰ κουφοδενδρά, βαθεῖα σπηλιὰ,
στρώμα τὸ κροῦ χιόνι.
Ἄντι κρασάκι κρουρό θὰ σοῦνε τὸ θαλὸ νερό,
φαγί σου πείνας πόνο.

Τὸ δάσος εἶνε δροσινὴ ἐλευθεριῆς διαμονή,
γιά μένα καὶ γιά σένα.
Κατόπι σου ὅταν περιπατῶ σκέπη ἐγὼ δὲν ἀπαιτῶ,
γιά σένα καὶ γιά μένα.
Τὸ χέρι σου με τὸ σπαθί εἰς τοὺς ληστῆς θ' ἀντισταθῇ,
τ' ἀγρίμινα θὰ προσέγγῃ.
Φέρνει πιστό, φέρνει φαγί, καὶ ὅσο μου βαστά ἡ ζωὴ,
γλυκὸ κυλᾷ τὸ βουκι.

Ἄ, ὄχι φῶς μ' ἀγαπητό, ποτὲ δὲν γίνεται αὐτό,
μετάξι οἱ τρίγες σοῦναί.
Νὰ πέσουν πρέπει ἔς τὸ λεπτό, τὰ βουχαλάκια σ' ἀπαιτῶ,
ἔς τὸ γόνυ νὰ κοποῦνε.
Ποτὲ πιά δὲν θὰ ξαναρθῆς με τὴ μαχρὰ νὰ φιληθῆς,
καὶ με τὴν ἀδερφή σου.
Γυναίκα ἔς ὅ,τι βουληθῆ πολὺν καιρὸ δὲν θὰ σταθῇ,
γεια σου, καὶ μείνε πίσου.

Μητέρα σ' ἀποχαιρετῶ: Με τὸν καλὸ μου χρεωστῶ,
καὶ πρέπει νὰ παχύνω.
Καὶ πῶς ἀδερφία τρυφερὰ. — Ἐν τῇ σάλα ποῦν' ὄλο χαρὰ,
ποτὲ πιά δὲν ἐμβαίνω.
Ἴδὲ τὸ φῶς τὸ πρωῖνὸ πῶς φώτισε τὸν οὐρανό,
φεύγουμε με τὴν ὥρα.
Μῆτε τὰ βούχα μελετῶ, μῆδε γιά τὰ μαλιὰ ζωτῶ,
γιά σένα, φῶς μου, τώρα.

Καλὰ λοιπόν! Ἔσο πιστὴ, καὶ σταθερὰ καὶ κατὰ τί,
ἄλλο ν' ἀκούσης μείνε!
Ἐν τὸ δάσος μέσα τὸ γλωρὸ μιά ἐρωμένη διατηρῶ,
ποῦ ἔχθρὰ δική σου εἶνε.
Λυτὴ πολὺ, νὰ σὲ τὸ πῶ, πλειότερο σοῦ τὴν ἀγαπῶ,
ποῦ γήρασες ἔς τὰ χρόνια.
Λοιπὸν ἔκλειψε τόπο ἐκεῖ, γιά διαμονὴ καλὴ κακὴ,
χωρὶς καμμιὰ διγόνια.

Ἄς ἦνε μὲς ἔς τὰ δάση ἐκεῖ ἡ φίλη σου ἀγαπητή,
καθὼς ἐσὲ λατρεύω.
Καθὼς ἐσένα ποῦ ποθῶ, κ' ἐκείνη θὰ ν' ἀκολουθῶ,
κ' ἐκείνη θὰ δουλεύω.
Καὶ μ' ἔρωτα εἰς ἐσὲ πιστὸ σὲ ὑπόσχομαι νὰ γυμναστῶ,
αὐτὸ ἂν ἦν ἀκόμη.
Νὰ ὑπακούω θὰ τὸ θαρρῶ ὡστὴν καθήκον γλυκερό,
ἔς τοῦ ἔρωτος τὴ γνώμη.

ὦ, σὺ, ἀγάπη μου καλὴ, δὲν εἶνε γνώμ' ἀπατηλῆ,
καρδιὰ ἀπιστῆ ἔς ἐσένα.
Ἄπ' ὅλες καὶ ἀπὸ ἐξ ἀρχῆς σ' ἔχω διαλέξει εὐτυχῆ,
κ' εἶσε πιστὴ ἔς ἐμένα.
Ἐγὼ εὐφροσύνη καὶ χαρὰ, ἡ τύχη δὲν εἶνε σκληρὰ,
δὲν εἶμ' ἐξωρισμένος.
Μὴ θλίβεσαι, ψυχῆ καλῆ, ἐγὼ εἶμαι πλούσιος πολὺ,
καὶ κόμης γεννημένος.

Καὶ πῶς ἂν ἦσαι ἀκόμη τί! Ἄρκει με σένα ὅποια κρατεῖ,
βασιλισσα εἶν' ἀκόμη.
Τί κονδυλεῖ τόσο συχνά, κ' ἀνελλιστα ἐδῶ ἐκεῖ γυρνᾷ,
παρὰ τοῦ ἀπίστου ἡ γνώμη;
Σὺ μένεις πάντα σταθερός, καὶ ὅπως κ' ἂν ἔλθῃ ὁ καιρὸς,
μόνον ἐσὲ δουλεύω.
Παλιὰ καινούρια, μ' αὐτὸ τί! Ἐσένα μόνον ἐγὼ πιστὴ,
αἰώνια θὰ λατρεύω.

Καὶ τώρα ἕτερον ἀγγλικὸν βᾶλλισμα ἐκ τῶν οἰ-
κογενειακῶν ἐπιστοδίων, ὁ Τσαίλδ Νόρως βᾶλλισμα

σπανιώτατον ἐν τοῖς χειρογράφοις. Ὁ ὀρθὸς τίτλος
τοῦ βᾶλλισματος τούτου εἶνε προφανῶς Μῶρις ἢ
Μῶρις — δασονόμος. Ἡ ἐναργής, ἀπαράτρεπτος,
γοργὴ καὶ ἀρχαιοτρόπος διήγησις αὐτοῦ, ἡ ὑπᾶρξη
ἀπλότης τοῦ ὕφους, ἡ ἐλλείψις παντὸς κοσμημα-
τος, ταῦτα πάντα εἶνε τρανὰ ἀποδείξεις τῆς ἀρ-
χειότητος τοῦ βᾶλλισματος τούτου. Τὸ ποίημα
τοῦτο ἀποτελεῖ τῶν ὄντι ἀνατομίαν τοῦ αὐτοῦ τελείου
βᾶλλισματος, οὐδὲν ἐλλείπει: ἐξ αὐτοῦ ἀναγκαῖον,
καὶ οὐδὲν ἔχει ἐν οὐ δέοντι.

Εἶν' ἄξιον παλληκάρι ὁ Τσαίλδ Νόρως,
γοργὸς σὺν τοῖς ἀνέμοις λογιμῶν.
Εἶν' ἀργυρὰ τὰ πέταλα τοῦ αἵματός του
τὰ μπροστινὰ, χρυσὰ τὰ ὀπισθινὰ.

Τὸν δούλο κράζει καὶ τοῦ λέγει: Τζῶνη,
δὲν ξεύρεις πῶς αὐτὴ ἡ καρδιὰ χτυπᾷ;
Ἄχ, καὶ ἔς τὸν πύργον κατοικεῖ ἡ γυναίκα,
ποῦ ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια μ' ἀγαπᾷ.

Τὸ γάντι πάρε αὐτό, τὸ γάντι, λέγει,
μὲ τὰ χαϊτάνια γύρω τ' ἀργυρᾷ.
Ὁ Τσαίλδ Νόρως, πῆς τῆς, μὲς ἔς τὸ δάσος
ἔς τὸ πράσινο βουνὸ τὴν καρτερῆ.

Τὸ δαχτυλίδι παρ' τὸ δαχτυλίδι,
ἀστράφτει σὺν χρυσῶς ἀγερνῶς.
Πῆς τῆς νόσθ' ἔς τὸ πράσινο τὸ δάσος,
χωρὶς νὰ πάρῃ ἀδεια κανενός.

Ἄν ἀγαπῶ καὶ τὴ δουλειὰ σου, ἀφέντη,
μὰ τὴν ζωὴ μου πλειότερο πονῶ.
ἔς τοῦ λόρδου Μπέρναρδ θες νὰ μῶν τὸν πύργον,
τὸ ταίρι τοῦ νὰ βγάλω ἔς τὸ βουνό;

Μὴ δὲν πληρώνω ἐγὼ τὴ δουλειὰ σου,
μηγὰρ παραπονιέσαι γιά φαγί.
Κοτῆς ν' ἀντισταθῆς ἔς τὸ θέλημά μου;
Χρωστᾷ νὰ κάμῃς κάθε προσταγῆ.

Ἐν τοῦ λόρδου Μπέρναρδ ἔφθασε τὸν πύργον,
ἔς τὴν πόρτα τοῦ χτυπᾷ με τὸν γαλκᾷ.
Θαρρεῖς ἐκαρτεροῦσε νὰ τοῦ ἀνοίξῃ
ἡ ἴδια λαίδου Μπέρναρδ βιαστικᾷ.

Αὐτὸ τὸ γάντι, παρ' τὸ γάντι, λέγει,
τὸ δαχτυλίδι, ποῦν' ἀγερνῶς.
Καὶ νόσθ' ἔς τὸ γλωρὸ, τ' ὠραία δάσος
καὶ ἀδεια νὰ μὴν πάρῃ κανενός.

Ὁ λόρδος Μπέρναρδ στέκει αὐτοῦ ἔς τὸ πλάγι—
τοῦ στάζει ἀπ' τὰ βουθούνια τοῦ ἡ γολῆ.
Εἶν' ἄνθρωπος ἔς τὸν κόσμον, ποῦ ἡ κυρὰ μου,
τὸν ἀγαπᾷ ἀπὸ μένα πῶς πολὺ!

Φορεῖ γυναίκεια βούχα ἔς τὸ κορμί του,
διαμάντια καὶ στολισματ' ἀκριθᾷ.
τὸν Τσαίλδ Νόρως κούρῃ μὲς ἔς τὸ δάσος
τὸ πράσινο, τὸ χαριεπὸ τραβᾷ.

Ὁ Τσαίλδ Νόρως κάθεται ἔς τὸ δένδρον,
σφυρίζει μοναχὸς καὶ τραγουδᾷ.
Ὁ γού! Ὁ γού! Ὁ Τσαίλδ Νόρως κράζει,
νὰ, ἔρχεται ἡ μανούλα μου ἐκεῖ δά!

Τὴν μάχνη του νὰ πάρῃ ἀπὸ τὴν σέλα
ὁ Τσαίλδ Νόρως τρέχει ἀπὸ τὸ δένδρον.
Ἄχ, συμφορὰ μου! Ὁ Τσαίλδ Νόρως κράζει,
δὲν ἦταν ἡ μαχρὰ τόσο χονδρῆ.

Ὁ λόρδος Μπέρναρδ ἀπ' τὸν κόρπον σῦρει
τὸ κοφτερό γαντσοῦ καὶ γοιμᾷ —
τοῦ Τσαίλδ Νόρως τὸ κεφάλι κόφτει,
τὸ σῶμά του ἔς τὸ δένδρον τὸ κρεμᾷ.

Καθαλιεύει, πίσω πάει ἔς τὸν πύργον,
ἔς τῆς λαίδου πάει τὴν σάλα τὴν καλῆ.
Πετᾷ μετ' ἔς τὴν ποδιὰ τῆς τὸ κεφάλι —
Μιά σφαῖρα σ' ἔχω φέρει, τῆς λαλεῖ.

Τὸ ματωμένο πρόσωπό του στρέφει,
μὲ δάκρυα τὰ ματάκια του φιλεῖ —
Ἄπ' ὅλη τὴ βασιλικὴ γενιὰ σου
κάλιο ἀγαποῦσα αὐτὴ τὴν κεφαλῆ.

Σὺν ἡμῶν στοῦ πατέρα μου τὸν πύργον,
ἀθῶα, σὺν τρυγῶνι στό κλαδί,
μ' ἀπάτησε ἕνας λόρδος ποῦ περνοῦσε,
τὸν Τσαίλδ Νόρως μ' ἄφηκε παιδί.

ὦ, συμφορὰ σου! Λαίδου Μαργαρίτα,
νὰ πάγῃς ἀπὸ θάνατον κακό:
Ἄν μ' ἔλεγες πῶς ἦταν παιδί σου,
δὲν θάκκαμα ποτὲ τὸ φονικό!

Καὶ τέλος τὸ ρομαντικὸν τοῦτο ἐκ τῆς ἀτομικῆς
τῶν θνητῶν ἱστορίας.

Φουρτουνασμένη ἡ θάλασσα βοῖζει,
οἱ ἀνεμοὶ φυσᾷν με τραχηλῆ.
Ἐν τὸ βράχο τὸ κορμᾶκι τῆς στηρίζει,
καὶ κλαίει μιά κοπέλα μοναχῆ.
Ἐν τὸ κεφάλι ἰτιῶς φορεῖ στεφάνι,
ποῦ σειόντανε σιμὰ ἔς τὴν ρηματικῆ.
Ἐν τὰ κύματα ποῦ ἀρρίζουνε, ὅσο φθάνει,
χλωθεῖ με προσκετικῆ ματιᾷ.

Χρόνος καιρὸς ἐπέρασε καὶ πάγει,
κ' ἐννία μακρὸς ἡμέρες παρεκτός.
Γιατί μπιστευθῆς, φῶς μου, ἔς τὰ πελάγη,
γιατὶ μὲς ἔς τοὺς κινδύνους θαρρετός;
Παῦσε πιά, παῦσε, θάλασσα μεγάλη,
ὡς ἔς τὸ καλὸ μου ἀνάπαυσι κ' ἀδεια.
Ἄχ! Τεῖνε ἡ εἰδικὴ σου ἀνεμοζάλη,
μπρὸς ἔς τὴν φουρτοῦνα ποῦ ἔχω ἔς τὴν καρδιᾷ;

Πραγματευθῆς, ποῦ ἀπ' τὰ περίσσεια χάνει,
μ' ἀπελπιστῆ τὰ κύματα τηρᾷ.
Μὰ πόσα ὁ βίος ὅλου τοῦ κόσμου κάνει,
σὺν χάσῃ ἐσένα, μόνη μου χαρὰ;
Σὲ παραχρῆμα ἂν ἀράξεις σπαρμένα,
χρυσάκι καὶ διαμάντια χρωπᾷ.
Κόρη θαύρης πλουσιώτερ' ἀπὸ ἐμένα,
μὰ ὄχι σὺν ἐμὲ νὰ σ' ἀγαπᾷ.

Πῶς ἔμπορεσαν νὰ ποῦν, πῶς τάχα ἡ φύσις
καὶ τίποτε δὲν κάμει γιά ζημιὰ!
γιατὶ λοιπὸν μὲς ἔς τὰ νερά ν' ἀφίσῃ
βροχῶματα νὰ στέκουν δικιμῆ!
Τὸ βλέμμα, ἄχ! τὸν βράχο δὲν ξανοίγει,
ποῦ βαθειοκούθει ἡ ἄρμη ἡ γαλανή,
σπᾷ τὸ καρδί, τὸν λεθέντη πνίγει,
κ' ἀφῆνει τὴν κοπέλα νὰ θρηνηθῇ.

Ἐτσι θλιμμένη κλαίεται ἐκεῖ πέρα
καὶ βραίνει γιά τὸν φίλον τὸ γλυκὸ
μὲ στεναγμούς κάθε πνοῆ τοῦ ἀέρα,
μὲ δάκρυα κάθε κύμα ὀρηκτικό.
Μὲ μιᾶς θεωρεῖ: Τὸ κύμα παραδέσει
τ' ἀγαπητῆς τῆς τὸ κοφτερὸ ὄχιρῶ.
Σὺν κρίνος ποῦ λιγᾷ, τὸ σῶμα γέρονται,
καὶ χάνεται ἔς τὸ κύμα τὸ ψυχρὸ.
Τὰ ἐπόμενα εἶνε σκοτωτικὰ βᾶλλισματα μεθ'

ὅσα εἶπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τῆς δημῶδους σκωτικῆς ποιήσεως θὰ ἦτο περιττόν νά προσθήσω- μέν τι ἐνταῦθα. Ἄλλως τὰ παρατιθέμενα ποιήματα εἶνε τόσον ἐκφραστικά ὥστε οὐδεὶς τῶν ἀναγινωστῶν μας ἔχει ἀνάγκη νά τῶ τὰ διασφρατίζωμεν:

Καθὼς γυρνοῦσα μοναχὸς πρὸ πρᾶσινο μινωπάτι,
ἀκούω δύο γεροκόρακας, συμβουλευόνταν κἀτι.

Ἄκουσ' τὸν ἕνα καὶ εἶπε: φίλε καὶ συντροφέ μου,
πού πέρνομε 'ς τὰ σήμερα τὸ πρόγευμά μας, πέ μου;

Ἐκεῖνη τῇ χαράδρᾳ ἐκεῖ, πούχει ἀγρίδα τόση,
ἰπότης κεῖται, τῶρα θὰ τὸν ἔχουε σκοτώσει.

Κανεὶς δὲν ξεῦρε πᾶ 'ς τῇ γῇ πού κεῖται τὸ κορμί του,
παρὰ μονάχα ὁ γέρακας, ὁ σκύλος καὶ ἡ καλὴ του.

Ὁ σκύλος πάει νά κυνηγᾷ μέσ' 'ς τὰ βουνά 'ς τὰ δάκη,
ὁ γέρακας ζητεῖ ψηλά κἀνα πουλι νά πιᾷση.

Ἄλλου καλοῦ ἀγαπητικῆ ἢ γυναικῆ του ἔχει γίνει,
ἔτσι προγευματίζουμε καὶ οἱ δύο μας με εἰρήνη.

Σὺ κάθισαι πᾶ 'ς τὸ λαμό, κόρτεις καὶ τρῶς κομμάτι,
γὼ βγένω τὰ ὄρακά του τὰ γαλανά του μάτι.

Παίρνει καθεὶς μας τὰ μισὰ χρυσόξανθα μαλιὰ του,
καὶ προφυλάττει ἀπὸ βοριά καὶ χιόνια τῇ φωλιὰ του.

Κλῆμα τοῦ γίνεται πολὺ, πολὺς γίνεται θοῆνος,
μὰ δὲν γνωρίζει οὐδὲ κανεὶς, πού νάχη πάει ἐκεῖνος.

Καὶ 'ς τὰ γλωμά τὰ πόδια του καὶ στὰ γυνά του χέρια,
γυρνοῦν ἐδῶ, γυρνοῦν ἐκεῖ αἰώνια τ' ἄερα.

Δὲν εἶνε θαυμαστὴ ἢ βραχυτής, ἢ γοργότης αὐτῆ
μεθ' ἧς ἐξελισσεται ἐνώπιόν μας ὀλόκληρος φοβερά
πραγμῶδι;

(Ἔπεται συνέχεια)

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΔΕΝΔΡΟΝ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟΝ

Τὸ μοναδικὸν τοῦτο δένδρον δὲν εἶναι θαυμασιόν τι τῶν ἰνδικῶν δασῶν, περιέργον φυτὸν τῶν Ἀρρι- κανικῶν δρυμῶν, ἀλλ' ἀπλούστατον φυτὸν τῶν χω- ρῶν μας. Τὸ ὄνομά του εἶναι **Κράταιγος ὁ πλατύ- φυλλος** εἶδος τοῦ κοινῶς λεγομένου **τρικοκκιά καὶ μουμουτζιλιά**. Αἱ περιέργοι αὐτοῦ ἰδιότητες παρε- τηρήθησαν ἐσχάτως οὐχὶ ὑπὸ τινος ἐπιστήμονος, ἀλλ' ὑπὸ νέου τινός καὶ ταπεινοῦ ποιμένου. Ἀξιο- ματικὸς τις ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν γαλλικὴν ἐπιθεώ- ρησιν τὴν ἐπιγραφομένην **Οὐρανὸς καὶ Γῆ** τὰ ἀκό- λουθα:

Περιδιαβάξων ἡμέραν τινὰ εἰς τὰ περίξ τῆς πό- λεως, ἐν ἣ ἤδρευε τὸ σύνταγμα μου, συνήντησα τὸν δασοφύλακα, ὅστις, γενομένου λόγου περὶ τῶν προβλέψεων τοῦ καιροῦ, μοὶ διηγήθη τὰ ἐξῆς: « Ἡ- μέραν τινὰ, διηγείται ὁ δασοφύλαξ, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἔλαμπε λαμπρῶς, μικρὸς τις ποιμὴν μοὶ εἶπε μετὰ πεποιθήσεως ὅτι τὴν ἐσπέραν θὰ ἐβρεχε. — Καὶ πῶς γνωρίζεις τοῦτο; — Ἀπλούστατα· βλέπεις εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δά- σους τὸ δένδρον ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα εἶναι ὅλα λευκά; Λοιπὸν ταῦτα τὴν πρωίαν ἦσαν πρᾶ-

σινα. Συχνὰ δὲ παρατήρησα ὅτι, ὁσάκις τὸ δένδρον γίνεταί λευκόν, τοῦτο προσημαίνει ἀσφαλῶς βρο- χήν».

Ὁ δασοφύλαξ ἐπλησίασε τὸ προφητικὸν δένδρον καὶ ἀνεγνώρισεν ὅτι τοῦτο ἦτο κράταιγος. Μετὰ δύο ὥρας ὁ καιρὸς μετεβλήθη καὶ ἐπῆλθεν ἰσχυρὰ βρο- χή. Ἡ παρατήρησις ἐπανελήθη πολλάκις καὶ οὐδέποτε τὸ φυτικὸν βαρόμετρον ἔλαθεν, ἰδιότης πολὺτιμος καὶ σπανία διὰ βαρόμετρον.

Ὁ κράταιγος ἔχει φύλλα πράσινα ἄνωθεν, λευκὰ καὶ βραδυκώδη κάτωθεν. Τὰ φύλλα λοιπὸν αὐτοῦ ταῦτα ἐπικειμένως βροχῆς ἀναστρέφονται καὶ τὸ δένδρον φαίνεται λευκόν. Ὁ κράταιγος παράγει ἄνθη λευκὰ ἀρωματώδη, καρποὺς ἐρυθροὺς καὶ ὑπο- ζυνοὺς γεύσεως λίαν εὐαρέστου· καθίσταται ὑψηλὸς περὶ τὰ 8 μέτρα· ὁ κορμὸς αὐτοῦ εἶναι εὐθύς. Εὐ- κολώτατα δὲ δύναται τις νά προμηθευθῆ τὸ θαυ- μάσιον τοῦτο βαρόμετρον, ὅπερ δὲν ἀπαιτεῖ οὔτε συντήρησιν οὔτε ἐπιδιόρθωσιν, οὐδέποτε καταστρέ- φεται· καὶ συντελεῖ διὰ τοῦ περιέργου αὐτοῦ φυλ- λώματος, τῶν ὄρακίων ἄνωθεν καὶ τῶν λαμπρῶν καρπῶν εἰς διακόσμησιν τῶν κήπων. Πρακτικώτε- ρον καὶ εὐκρινέστερον τῆς δρυὸς τῆς Δωδώνης δὲν χρησιμεύει ἀνιγμωτῶδες, ἀλλὰ προαναγγέ- λλει τὴν βροχὴν καὶ τὴν εὐδίαν μετὰ βεβαιότη- τος ἀνωτέρας τῶν μετεωρολογικῶν ὑπολογισμῶν. Οὐδὲν ὑπάρχει βεβαιότερον καὶ σφαιρότερον τῶν συμβουλῶν τοῦ δένδρου τοῦτου. Ἄν τὰ φύλλα εἶναι πράσινα, λάβε τὴν ῥάβδον σου, ἐὰν λευκὰ, τὸ ἀλε- ξίβροχίόν σου.

Μετὰ τὸ δένδρον βαρόμετρον ἰδοῦ ἄνθος τι ὠρο- λόγιον, ὅπερ πρό τινος ἐκομίσθη εἰς τὸν φυτολογικὸν κήπον τῶν Παρισίων. Τὸ φυτὸν τοῦτο ἀνεκα- λύφθη ἐν τῷ ἰσθμῷ τοῦ Tehuantepec καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ εἶναι λευκὸν τὴν πρωίαν, ἐρυθρὸν τὴν μεσημβρίαν, κυανοῦν τὴν ἐσπέραν.

Πλὴν αὐτοῦ καὶ **ἱβίσκος ὁ παραλλάσσων** τῶν Ἰνδιῶν παράγει ἐν ἀρχῇ ἄνθος, ὅπερ τὴν μεσημ- βρίαν καθίσταται πορφυροῦν, τὴν δὲ ἐσπέραν δύν- οντος τοῦ ἡλίου καθίσταται κατέρυθρον. Ἐπίσης καὶ τὰ ἄνθη Βικτωρίας τῆς βασιλίσσης ἀνοίγονται κα- τάλευκα καὶ μετὰ ταῦτα χρωματίζονται ἐρυθρά.

Ὁ κράταιγος δὲν σημειοῖ τὴν ὥραν, ὅπως τὰ προλεχθέντα φυτὰ, προαναγγέλλει τὴν μεταβολὴν τοῦ καιροῦ. Ὁ κράταιγος ἀναστρέφει τὰ φύλλα του, μάλιστα ὁ οὐρανὸς καλύπτεται καὶ ὁ ἥλιος ἐξ- φανίζεται ὑπὸ τὰ νέφη.

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Φυσιοδίδης τις παρατήρησεν, ὅτι ζευγὸς ἀκαν- θυλλιδῶν, ἀροῦ κατεσκεύασε φωλεάν, ἐπέστρωσε τὸ χεῖλος αὐτῆς με πέταλα κυάνων, ἀποδείξαν με- τοῦτο ὅτι ἐκτιμᾷ τὸ χρῶμα καὶ ὅτι ἔχει τῆς φιλο- καλίας τὸ αἶσθημα. Καὶ ὁ Δάρβιν, ὁ μέγας φυσιο- λόγος, ἀπέδωκε κατὰ μέγα μέρος τὸ πλοῦσιον τοῦ χρωματισμοῦ τοῦ πτερώματος τῶν πτηνῶν, τῶν

ἐρασμιωτάτων τούτων τέκνων τῆς φύσεως, εἰς τὴν ἔμπροσθεν παρ' αὐτοῖς ἀγάπην τοῦ χρώματος καὶ τοῦ κάλλους τῆς μορφῆς, ἧτις συνέτεινε νά βελτι- ῶσθαι καὶ τελειοποιήσθαι τὰ διάφορα κοσμητικὰ χρώ- ματα καὶ βοηθήματα. τὰ στολιζόντα τοὺς πτερω- τοὺς κακοίους τῶν δασῶν, εἴτε ἀνά τοὺς τροπικοὺς εἴτε εἰς εὐκρατέστερα κλίματα.

Ἀρῆνοντες τὸ δύσκολον καὶ περίπλοκον, καί- τοι τὰ μάξιστα περισπούδαστον, θέμα τοῦ σω- ματικοῦ στολισμοῦ, ὅπως τὸ πραγματευθῶσιν ἐμ- βριθεῖς φυσιοδίδης, ἠθέλαμεν μόνον νά ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν φιλοπεριέργων εἰς τινὰ ὀλιγώτερον γνωστὰ παραδείγματα τῶν αἰσθητικῶν ὀρέξεων τῶν πτηνῶν, αἱ ὁποῖαι, καθὼ ἀγούσαι ἐνίοτε εἰς ἀρπα- γὴν καὶ ὀμότητα, δὲν δύναται τις νά εἴπῃ ὅτι εἶνε πρὸς τιμὴν τῶν.

Εἶνε ἀπὸ πολλοῦ ἀνεγνωρισμένον, ὅτι πολλὰ τῶν πτηνῶν ὑπεραγαπῶσι τὰ στίλβοντα ἀντικείμενα. Ὁ κόραξ, ἡ κίσσα καὶ ἄλλα ὄρνεα εἶνε ἱκανὰ νά κλέψωσι καὶ ἀποκορῦψωσι κἀθε τι τὸ ὁποῖον ἀρέσκει εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, μεταχειρίζομενα ἐνίοτε τὰ κλεμ- μένα ἀντικείμενα πρὸς διακόσμησιν τῶν φωλεῶν τῶν, ἴσως πρὸς τέρψιν καὶ χαρὰν τῶν νεοσσῶν τῶν· ἀλλὰ καὶ αἰγμάλωτα πτηνὰ συχνὰ ἐπισωρεύουσι κρύφιον θησαυρὸν στίλβων πραγμάτων, ὡς φαίνε- ται, πρὸς ἰδίαν τῶν τέρψιν. Μνημονεύονται πολλὰ παραδείγματα δακτυλιδίων, κοχλιαρίων, ἀλύσεων ὠρολογίου, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὰς ἐνομίσθη ὅτι ἐκλά- πησαν, ἀνεπίστως δὲ ἀνευρέθησαν μετὰ μῆνας ἢ ἔτη ἐν τῇ κρύπτῃ ὅπου εἶχον ἀποτεθῆ ὑπὸ τινος εὐνοουμένου πτηνοῦ, ἢ ἐνίοτε καὶ ὑπὸ ποντικοῦ, ὅστις φαίνεται συμμετέχων τοῦ καλαισθητικοῦ τῶν πτηνῶν προνομίου.

Ὁ στρουθοκάμηλος, ὅταν τιθασσευθῆ καὶ γείνη οἰκόβιος, συνειθίζει ν' ἀρπάξῃ κομβία, δακτυλιδία, δακτυλήθρας ἢ πᾶν τὸ στίλβον καὶ νά τὰ κατα- πίνῃ, κλίσις τὴν ὁποῖαν συμμερίζεται καὶ ἡ κορώνη ὡς καὶ ἄλλα μεγάλα ὄρνεα, τὰ ὁποῖα χρειάζονται σκληρὰς οὐσίας ὅπως βοηθήσωσι τὴν λειτουργίαν τῆς πέψεως. Ἡ ἀγγλὶς συγγραφεὺς Μίσεξ Μάρτιν ἐν τῷ τερπῶ βιβλίῳ τῆς, «Οἰκιακὸς βίος ἐν στρου-θοκαμηλοτρόφῳ ἐπαύλει» διηγείται τὴν ἱστορίαν στρουθοκαμηλοῦ τινός, ὅστις ἤρπασε καὶ κατέπιεν ἄδαμαντίνην πόρπην, ἐρ' ᾧ καὶ συμβούλιον συν- ἦλθεν ἕνα ἀποφασίσῃ πότερον τὸ τιμαλφέστερον, ὁ στρουθοκάμηλος ἢ ὁ ἀδάμας. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ στρουθοκάμηλοι ἐπωλοῦντο εἰς μυθώδεις τιμὰς, τὸ συμβούλιον ἀπεφάσισε νά φει- σθῶσι τῆς ζωῆς τοῦ στρουθοῦ καὶ νά ἐπιτραπῇ αὐτῷ νά κρατῇ ἰσοδύως τὴν παρακαταθήκην. Ἀπεδείχθη δὲ ὅτι στρουθοκάμηλοι ἐν τοῖς Ζωολογικοῖς Κήποις ἀπέθανον καταπίνοντες πέννας ἢ ἀγγλικὰς δεκάρας δοθείσας αὐτοῖς ὑπὸ περιέργου καὶ ἀκρίτου ὄχλου. Ἄλλ' εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν τῶν δὲν φαίνεται νά τρέφωσιν ἰδιόχουσαν τινὰ σπογγὴν πρὸς τὰ στίλ- βοντα ἀντικείμενα· τοῦλάχιστον δὲν ἀναφέρονται παραδείγματα ἐπισωρευμένου τινός θησαυροῦ στίλ- βων λίθων ἢ ἄλλων λαμπροφανῶν οὐσιῶν, ἀνευρε- θέντος ἐντός ἢ περὶ τῆς φωλεᾶς τῶν στρουθῶν τούτων· ἄλλως αἱ φωλεαὶ τῶν στρουθοκαμηλῶν

συχνὰ θ' ἀνηρευνῶντο μετὰ τὴν ἐλπίδα τῆς εὐρέσεως ἀδαμάντων καὶ χρυσοῦ.

Τὸ μᾶλλον αξιοσημείωτον παράδειγμα καλαι- σθησίας μεταξὺ τῶν πτηνῶν εἶνε τὸ ἀναπτυσσόμε- νον ὑπὸ τῶν λικνιστῶν, εἶδος πτηνῶν τῆς Αὐστρα- λίας. Οἱ λικνιστὰὶ οὗτοι κτίζουσι μακρὰς στοὰς ἐν αἷς παίζουσι, κοσμοῦντες αὐτὰς με κογγύλας, πτε- ρὰ, φύλλα, ὅσθ' καὶ με πᾶν τὸ χρωματιστὸν ἢ στίλβον πρᾶγμα τὸ ἐπιπίπτει εἰς τὸν δρόμον τῶν. Ἀγγλὸς πλοίαρχος περιέγραψεν ἐν τῶν πτηνῶν τού- τῶν ὡς λαβὸν κογγύλην ἐξ ἑκατέρου μέρους τῆς ἀγκύρας καὶ ἀποκομίσαν αὐτὴν διὰ τοῦ ῥάμφους. Ἔτερος φυσιοδίδης περιγράφει πολλὰ τῶν παικτη- ρίων τῶν πτηνῶν τούτων· λέγει ὅτι πάντοτε τὰ εὐρίσκει τις εἰς μικρὰς λόγχας, ποτὲ εἰς τὸν ἀνοι- κτὸν κάμπον· καὶ εἰς τὴν ἀμεσον γειτονίαν του, τὸ πτηνὸν συλλέγει ἄθροισμα διαφόρων εἰδῶν ἀντικει- μένων, ἰδίως κελύφη κοχλιῶν, τὰ ὁποῖα τοποθε- τοῦνται εἰς δύο σωροὺς, ἕνα εἰς ἑκατέραν εἰσοδον, τὸν ἕνα πάντοτε μεγαλιότερον τοῦ ἄλλου. Εὐρί- σκονται πολλάκις ἑκατοντάδες κογγυλίων, περὶ τὰ τριακόσια εἰς τὸν ἕνα σωρὸν καὶ τριάκοντα εἰς τὸν ἄλλον. Ὑπάρχει δὲ συνήθως δρᾶξ γλωρῶν κόκκων ἐν μέρει ἐντός καὶ ἐν μέρει ἐκτός τοῦ λίκνου». Ὁ αὐτὸς περιγράφει τὸ μέρος ὅπου ἐπαίζεν ἄλλο ὡς φαίνεται εἶδος τοῦ αὐτοῦ πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον ἐπιδει- νύει καὶ μεγαλιότερον φιλοκαλίας αἰσθημα. «Ἐπί- τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων ἦκουσα εἰς τὰς πυκνὰς λόγ- μασ δυνατὴν καὶ ἀδιάκοπον φωνὴν πτηνοῦ. Ἐπλη- σίασα μετὰ προφυλάξεως, ἐνῶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἐδά- φους, καὶ πυροβολήσας τὸ ἐρόνευσα. Ἦτο εἰς τῶν λικνιστῶν μετὰ φαιὸν καὶ ὄχι ἐπιδεικτικὸν πτέρωμα, μεγέθους στρουθίου. Μόλις ἀνέλαβα τὸ πτηνόν, τὴν προσοχὴν μου ἐρεῖλικυσε πρόσφατον κάλυμμα γλω- ρῶν φύλλων ἐπὶ τοῦ μελανοῦ ἐδάφους. Ἐνταῦθα ἦτο ὁ τόπος τῆς τέρψεως τοῦ πτηνοῦ, ἀποτελῶν τετραγώνον ὀργυαίου μήκους καὶ πλάτους, μετὰ τὸ ἕδαφος καθαρὸν ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ τὰ συν- τρίμματα. Ἐπὶ τοῦ καθαρῶ τούτου ἐδάφους τὸ πτηνὸν εἶχε θέσει πλατέα γλωρὰ φύλλα, τὸ ἐν πλη- σίον τοῦ ἄλλου, μετ' ἀξιοσημειώτου κανονικότητος· καὶ πλησιέστατα ἐκεῖ ἐκάθητο κελადοῦν, εὐτυχι- σμένον προφανῶς εἰς ἄκρον ἐκ τοῦ ἔργου του. Εὐ- θύς ὡς μαραινθῶσι τὰ φύλλα ἀντικαθίστανται ὑπὸ ἄλλων νεοδρεπῶν. Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην εἶδα τρεῖς τοιοῦτους τόπους διασκεδάσεως ὅλους πλησίον ἀλλήλων, καὶ ὅλους ἔχοντας γλωρὰ φύλλα ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἶδους τῶν δένδρων, ἐνῶ μέγας σωρὸς μα- ραμμένων ξηρῶν φύλλων ἐκεῖτο πλησίον ἐκεῖ. Φαί- νεται δὲ ὅτι τὸ πτηνὸν σαρώνει τὴν γῆν κἀθε φο- ρὰν ὅπου ἀλλάζει τὰ φύλλα, οὕτως ὥστε νά ἔχη ἄκαυρον ἕδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀναδεικνύεται πε- ρισσότερον ἢ πρασιναῖα τῶν φύλλων. Δύναται τις ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι τὸ πτηνὸν τοῦτο ἔχει τὸ αἶσθημα τοῦ κάλλους;»

«Ὁ μεταξόχρους λικνιστῆς, λέγει ὁ Δάρβιν, συλ- λέγει εὐχρῶ ἀντικείμενα, ὡς κυανὰ πτερά, ἐκλευκα ὅσθ' καὶ κογγύλας, τὰ ὁποῖα ἴσθησε μεταξὺ τῶν κλῶνων ἢ διευθετεῖ παρὰ τὴν εἰσοδον. Ὁ Γῶλδ εὐ- ρεν ἐντός φωλεᾶς ἢ λίκνου, λαμπρῶς εἰργασμένον

λίθον καὶ τολύπην βάμβακος κυανοῦ, τὰ ὅποια προφανῶς εἶχον ἀρπαγῆ ἐκ τινος κατοικίας. Τὸ λίκνον τοῦ στικτοῦ πτηνοῦ τοῦ αὐτοῦ εἴδους εἶνε ὠραία σχεδιασμένον μὲ ὑψηλὰ χόρτα οὕτω πως διευθετημένα, ὥστε αἱ κορυφαὶ τῶν σχεδῶν νὰ ἐγγίζωσιν ἀλλήλας, καὶ μὲ κοσμήματα ἄρθρα. Στρογγύλοι λίθοι τηροῦσι τοὺς καυλοὺς τῶν χόρτων εἰς τὴν οἰκίαν θέσιν, καὶ σχηματίζουσι διόδους πρὸς τὸ λίκνον τοῦ πτηνοῦ.

Πλησίον εἰς ὅλα ταῦτα τὰ πτηνὰ ἢ συλλογῆ ὠραίων ἀντικειμένων φαίνεται ὅτι γίνεται ἀπλῶς πρὸς διακόσμησιν, καὶ πρὸς ἀνάπαυσιν τοῦ αἰσθηματός τῆς φιλοκαλίας τῶν ἀντὶ πολλοῦ κόπου καὶ ἢ πρὸς τὸ ὠραῖον αὐτῆ στρογγύλη θὰ ἐφαίνετο οὕσα κοινὴ εἰς ὅλα τὰ πτηνὰ ἀπὸ τοῦ ὀγκώδους στρουθοκαμήλου μέχρι τοῦ ἐλαχίστου κολυβρίου, τὸ ὅποιον, κατὰ τὸν φυσιολόγον Γῶλδ, κοσμεῖ τὴν φωλεάν του μὲ τεμάχια χρωματιστοῦ λίθου καὶ μὲ ὠραία πτερά.

Ἐντοσοῦτοι ὑπάρχει ἓν ἄλλο εἶδος πτηνῶν, τὸ ὅποιον ἐνώνει τὴν σκληρότητα μὲ τὴν πρὸς τὸ ὠραῖον στρογγύλην του. Τοῦτο εἶνε τὸ «χασαποπούλι» (the butcher bird), ὡς τὸ ὀνομάζουσι οἱ Ἄγγλοι. Τοῦτο κοσμεῖ τὰς ἀκάνθας ὀλόγυρα εἰς τὴν φωλεάν του μὲ μελίσσας, μυίας καὶ ἄλλα μικρὰ ἔντομα, ὡς καὶ μὲ νεοσσούς πτηνῶν, τὰ ὅποια ἔχει πνίξει εἰς τὴν θήραν του, προμηθεῖον οὕτως εἰς ἑαυτὸ οἶονεῖ ποικιλίαν κρέατος κρεμασμένον ἕως νὰ τρυφερώσῃ ὀλίγον, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς γαστρονομικὰς του ὀρέξεις καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὄνομά του. Ἄλλ' ἀμφίβολον φαίνεται ἂν τὰ θηράματα ταῦτα εἶνε προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τροφή ἐνίοτε ἐκτίθενται βεβαίως ἀπλῶς ὅπως εὐχαριστήσῃ τὰς καλαισθητικὰς κλίσεις τοῦ μικροῦ δημίου καὶ παρατηρήθη ὅτι τὰ ἐλλεγόμενα ἔντομα εἶνε συνήθως λαμπροῦ χρώματος ἢ στιλπνὰ τὴν ὄψιν. Εἰς τὰς χώρας ὅπου πλεονάζουσι τὰ εὐχρᾶ ἔντομα, εἶνε ἰδίως ἀξιοπαρατήρητον τοῦτο καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικὴν αἱ σκληραὶ ἄκκναι τῆς μιμζας κοσμοῦνται μὲ λαμπροχρόμους ἀκρίδας, μελίσσας, μικρὰ πτηνὰ καὶ βατράχους, καὶ ἐνίοτε μὲ μικροὺς ὄφεις, ἀσφαλῆ σημεῖα τῆς κατοικίας τοῦ χασαποπούλιου ἢ σφαγέως τούτου.

Ὁ φυσιολόγος Θόνβεργ λέγει: Καναριοπνίκτης ἐκαλεῖτο μελανόλευκόν τι πτηνόν, ὅπερ ἦτο λίαν κοινόν ἐν τῇ πόλει καὶ τὸ εὐρισκὲ τις εἰς ὄλους τοὺς κήπους ἐκεῖ. Ἐπειδὴ ἦτο ἀρπακτικόν καὶ σαρκοφάγον, καίτοι λίαν μικρόν, ἐζήτει τὴν τροφήν του μεταξύ τῶν λαμπροπτερῶν ἔντομων, τὰ ὅποια ὄχι μόνον συνελάμβανε μετὰ μεγίστης δεξιότητος, ἀλλ' ὡς φαίνεται, ὅταν δὲν ἔδυνάτο νὰ τὰ καταφάγῃ ὅλα, τὰ ἐκρέμα ἐπὶ τῶν φρακτῶν τῶν ἐπαύλων, ἕως οὗ ἔλθῃ ἢ σειρὰ τῶν, ὥστε ἔδυνάτο νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ἐξετέθησαν ἐκεῖ ὑπ' ἀνθρώπων. Συνελάμβανεν ἐπίσης σπουργίτας καὶ καναρίνια, ἀλλὰ δὲν κατέτρωγεν ἄλλο τι ἐξ αὐτῶν εἰμὴ τὸν ἐγκέφαλον.

Παρόμοιον παράδειγμα ἀναφέρεται καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου, ἐπὶ τῶν ἀγρῶν λειμῶνων κατεσκευάσθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη συρμάτινοι φράκται μὲ σιδηρὰς ράβδους καὶ ἐκεῖ, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον

πλησίον ἄκκναι οὔτε ζύλινοι σκόλοpes, τὸ μικρὸν πτερωτὸν δαιμόνιον ἔλαβε κατοχὴν τῶν σιδηρῶν ράβδων, καὶ μετεχειρίσθη αὐτὰς διὰ τὸ μακελλεῖόν του. Ἐπὶ μακρὸν διάστημα, τὰς σιδηρὰς ράβδους κοσμοῦσιν ἔντομα, μικρὰ ἔρπετά καὶ πτηνὰ, ὅλα ζωντανὰ σουβλισμένα ἐνῶ ὁ μικρὸς βάρβαρος κάθηται πλησίον προφανῶς εὐχαριστημένον καὶ σιγῶν ἐπὶ τῇ ἐκθέσει ζώντων πραγμάτων, ἣν διωργάνωσεν. Ἡ ἰδιαιτέρα ἡδονὴ του εἶνε, φαίνεται, πτηνόν τι μὲ πορφυρίζοντα ὑπὸ τὰς πτέρυγας πτίλα' τοῦτο πάντοτε ἀνασκοποῖ κατὰ τινὰ τρόπον ἐπιτρέποντα εἰς τὰ ὑπὸ τὰς πτέρυγας πτίλα, νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὸ φῶς καὶ νὰ ἐπιδεικνύωνται εἰς τὰ ὄμματα τοῦ σφαγέως.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι τὰ χασαποπούλια ταῦτα, ζῶντα εἰς τοσαύτας πόρω ἀπεχούσας ἀλλήλων χώρας, ἔχουσι πανταχοῦ τὰς αὐτὰς αἰσθητικὰς κλίσεις καὶ τὴν αὐτὴν συμμορφωτικὴν δύναμιν. Ὅταν εὐρισκῶνται εἰς τὴν ἐρημίαν, τὴν ἀρχικὴν κατοικίαν τῶν, καλύπτουσι τὰς ἀκάνθας ἐγγύτατα τῆς ἰδίας τῶν φωλεᾶς μὲ τὰ θύματά τῶν ἀλλ' ὅταν εὐρεθῶσιν ἐγγὺς τῶν ὀρίων τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας, δὲν ὀκνοῦσι νὰ στρέψωσι τὰ πορίσματα τοῦ πολιτισμοῦ εἰς ἰδίαν τῶν χρῆσιν, καὶ νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ ἀνθρώπου τὸ βάρος καὶ τὴν εὐθύνην τῶν πράξεων τῶν. Φαίνεται ὡς νὰ λέγωσιν ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν πτηνῶν: «Μὰς ὀνομάζετε σκληρούς ἀλλὰ διατί θέτετε τὰ ὄργανα τῆς σκληρότητος τόσον δειλεστικῶς ἐνώπιόν μας; Κατακόπτετε τὰς ἀκάνθας, ἀλλ' ἀντικαθιστᾶτε εἰς τὴν θέσιν τῶν σουβλάς καὶ ὄζειας σιδηρὰς ράβδους, αἵτινες εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς καὶ αἱ ἄκκναι δι' ἡμᾶς, διότι δυνάμεθα νὰ τὰς μεταχειρισθῶμεν πρὸς σκοπὸν διακοσμήσεως».

Σχεδὸν ὅλα τὰ ἡπειρωτικὰ πτηνὰ δεικνύουσι κατὰ περισσότερο ἀρχιτεκτονικὴν ἐπιδειξιότητα εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν φωλεῶν τῶν. Ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς ὕλης καὶ τῆ τροπῆ τῆς διατάξεως, τὸ καλλιτεχνικὸν στοιχεῖον εἶνε πολλάκις καταφανές ἀλλὰ κατέλθωμεν εἰς τὰ ὑδρόβια πτηνὰ παρ' αὐτοῖς ἐλλείπει ἐν γένει τοῦτο. Αἱ φωλεαὶ τῶν εἶνε βαναύσως κατεσκευασμένα, πολλάκις συνιστάμενα μόνον εἰς μικρὰν ὀπήν ἐπὶ τῆς ἄμμου ὀρυσσομένην οὐχ ἦτον τὰ περίεξ αὐτῆς, εἴτε κατὰ τύχην ἢ κατ' ἐκλογὴν, εἶνε πολλάκις ὠραία. Τί δύναται νὰ ὑπερβάλῃ τὸ κάλλος φωλεᾶς κύκνου αἰωρουμένης ὡς λίκνον μεταξύ ὑψηλῶν καλαμῶν καὶ στρωμένης μὲ λεπτόν ἐξ αὐτοῦ τοῦ στήθους του πτίλον; Ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ πῶθῃ ἢ νὰ ἐπιζητῇ ξενικὰ κοσμήματα, καὶ βεβαίως δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ στρώσῃ τὴν φωλεάν του μὲ φύλλα ἢ μὲ κόκκους οὔτε, ἐρ' ὅσον φθάνει ἢ μνήμη μας, κενὴν τῶν θαλασσίων πτηνῶν κοσμεῖ τὴν κατοικίαν του μὲ τὴν στιλβουσαν, λείαν του, καθὼς τὸ μοναδικὸν χασαποπούλι.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

A.

ἈΝΑ ΤΟ ἌΣΤΥ

«Τὸ βρόμμετρον τῆς πολιτικῆς καταστάσεως εἰς ὕψισιν». Αὐτὴν τὴν φράσιν μεταχειρίζονται συνήθως πρὸς ἀπεικόνισιν τοῦ πυρετοῦ τῆς πολιτικομανίας, ὃ ὅποιος ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν κατέχει τὴν πόλιν μας. Οἱ περισσότεροι — οἱ ἀντιπολιτευόμενοι οἱ πολυειδεῖς καὶ πολυῶνομοι καὶ ἐκ τῶν συμπολιτευομένων ἀκόμη πολλοί, — φρονοῦν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς πολιτικῆς κρίσεως. Ἡ Κυβέρνησις θὰ πέσῃ, ἢ Ἀντιπολίτευσις κωλυσιεργεῖ, ἢ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἀπαρτίαν, τὰ συμπτώματα εἶνε ἀνησυχαστικά, θὰ προσκληθῇ ὁ Δεῖνα, ὄχι θὰ προσκληθῇ ὁ Τάδε, μήτε αὐτὸς, θὰ γίνῃ ἄχρουν ὑπουργεῖον, θὰ ἔχωμεν διὰλλυσιν Βουλῆς, ὁ Τρικουπῆς ἀνήλθεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὁ Βασιλεὺς τοῦ εἶπεν αὐτὸ καὶ αὐτό, νὰ ἰδοῦμεν σήμερα τέλος πάντων θὰ γίνῃ ἀπαρτία . . . Αὐτὰ καὶ μυρία ἄλλα ἀκούονται εἰς τοὺς κύκλους τῶν συζητούντων ὑψηλοφώνως, αὐτὰ ψιθυρίζονται μεταξύ τῶν ἐ κ τ ε θ ε ι μ ἔ ν ω ν, τῶν συνομιλούντων χαμηλῇ τῇ φωνῇ. Καὶ τὸ κοινὸν κατέχει ἢ περιέχει ἐκείνη καὶ ἢ ἀνησυχία, ἢ ὅποια κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν πολιτικῶν γεγονότων παρασύρει καὶ τοὺς μᾶλλον ἀδιαφόρους. Καθ' ἣν ἡμέραν γράφομεν πρόκειται νὰ συνέλθῃ καὶ ἐκ δευτέρου ἢ Βουλῆ. Τὸ μέγα ζήτημα εἶνε ἂν θὰ κατορθωθῇ νὰ γίνῃ συνεδρίασις ἢ ἂν, ἐλλείψει ἀπαρτίας, θὰ μείνῃ, ὡς ἡ πρώτη ἀ π ὅ π ε ι ρ α. «Ἐ, τί μὰς μέλει! Ὅ,τι καὶ ἂν γίνῃ δὲν εἶνε τὸ ἴδιον» ;

+

Φιλολογικὸν γεγονός εἶνε ἡ δημοσίευσίς τῶν «Πεζογραφημάτων» τοῦ κ. Κώστα Κρυστάλλου. Ὁ ποιητὴς τῶν «Ἀγροτικῶν», ὁ «Τραγουδιστὴς τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς Στάνης» περιελάβεν ἤδη τὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ δημοσιευθέντα πεζογραφημάτων του, μετὰ τινῶν ἀνεκδότων, καὶ ἀπετέλεσεν ἓνα τόμον ἐξ ἑκατὸν σελίδων ὠραιότατον. Ἰδοὺ οἱ τίτλοι τῶν περιεχομένων του: «Ἡ Εἰκόνα» — «Στὰ χαλάσματα» — «Τὸ σημεῖοματᾶρι τοῦ Γεροκαλαμῆνιου» — «Τὸ Σουλιωτόπουλο» — «Τὸ πανηγύρι τῆς Καστρίτσας» — «Ἡ Δασκάλια» — «Τὰ Μάρμαρα». Μολονότι εἶνε στενῶς ἰδιωματικὴ καὶ ἰδιόρρυθμος ἡ γλῶσσα τῶν διηγημάτων αὐτῶν καὶ μετὰ κόπου προσιτῆ εἰς τοὺς μὴ ἡπειρώτας, ἐν τούτοις τόση εἶνε τοῦ διηγηματογράφου ἡ τέχνη, ὥστε βαθμηδὸν ἐλκεῖ τὸν ἀναγνώστην, κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ μετ' ἐλιγωτέρου ὀλοῦν κόπου καὶ περισσοτέρως ὀλοῦν ἀπολύσεως τὸν κάμνει νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Ὁ κ. Κρυστάλλου ἀνήκει εἰς τὴν πραγματικὴν σχολὴν. Ἀπεικονίζει τὴν φύσιν, τὴν ἐλληνικὴν φύσιν, καὶ τὴν ψυχὴν, τὴν ἐλληνικὴν ψυχὴν. Ἀλλ' εἶνε θαυμάσιαι αἱ περιγραφαὶ του, καθιστώσαι ἐν πολλοῖς τὰ Πεζογραφημάτων του, ποιητικὰ τεμάχια πρώτης τάξεως. Ἐκ τοῦ ἀνὰ χείρας τόμου τὸ χριστόν ὡς διήγημα μὰς ἐφάνη ἢ «Δασκάλια», καὶ ὡς περιγραφή τὸ «Πανηγύρι τῆς Καστρίτσας».

+

Κυριακὴ ἀληθῶς πολυάσχολος ἢ τελευταία. Εἰς πᾶσα εἶχε νὰ ὑπάγῃ κανεὶς! Τὸ πρῶν εἰς τὸ Μνημόσυνον, τὸ ὅποιον κατ' ἔτος, τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τελεῖται ὑπὲρ τῶν ἀειδύμων κτιτόρων καὶ εὐεργετῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, μὲ τὸν συνήθη λόγον. Κατόπιν, ἂν ἦτο φιλόκοσμος, ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν περίπατον τῆς Δενδροστοιχίας, τόσῳ ζῶηρον καὶ Κυριακὴν ἠλιόλουστον ὅπως ἢ τελευταία! ἂν ἦτο δὲ καὶ ἡπειρώτης, ὅπως ὁ κ. Κρυστάλλου, ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἀδελφότητος, μὲ δύο λόγους, ἂν ἀγαπᾶτε. Μετὰ μεσημέριον καλὸν ἦτο νὰ ὑπάγῃ ὀλίγον εἰς τὸ Φάληρον ἀλλ' ἂν δὲν εὐρισκε θέσιν εἰς τὸν ὑπερπληθῆ τροχόδρομον ἢ μπόρουσε νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς Μικρασιάτας, ὅπου θὰ ὀμιλεῖ ὁ κ. Παρρασκευαΐδης ἢ εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Τέλος τὸ βράδυ εἶχε νὰ ἐκλέξῃ μεταξύ τῆς εὐεργετικῆς τοῦ θεάτρου τῶν Κομωδιῶν (ἐδίδοτο ἢ Φαῦστα ὑπὲρ τῶν ἠθοποιῶν Λαζαρίδου καὶ Ἀπέργη), τοῦ κονσέρτου τοῦ Ὀμήλου τῶν Φιλομουσῶν, τῆς διαλέξεως εἰς τὸν «Ἑλληνισμὸν» περὶ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης — ὅπου κατετροπήθησαν οἱ δημοτικισταί, — καὶ τοῦ ἀναγνώσματος τοῦ κ. Ράβου εἰς τὴν Ἑταιρείαν τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ «περὶ τῆς συγχρόνου γαλλικῆς ἀναγεννήσεως καὶ τοῦ πρωτεργάτου αὐτῆς Λέοντος Γαμβέττα». Αὐτὴ λέγεται κίνησις πρωτευούσης!

+

Ἄν εἶνε ἱεροσυλία ἢ σύλλησις τάφων σημερινῶν, τὸ ἐγκλημα εἶνε διπλοῦν ὅταν εἶνε σύλλησις τάφων ἀρχαίων. Αὐτὸ τουλάχιστον ἐξάγεται ἐκ τῆς ἱερᾶς φρικῆς, μετὰ τῆς ὁποίας αἱ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν τὸ ἐπόμενον γεγονός:

Κοροδέσης τις, κάτοχος τεσσαρῶν γιλιῶν στρεμμάτων γῆς πλησίον τῆς Καλλιθέας, συνεταιρίσθη μετὰ τινος Νουστράκη, ἀρχαιοκαπήλου καὶ προέδῃ εἰς ἀνασκάρας, αἱ ὅποια ἀπεκάλυψαν ὀλόκληρον ἀρχαῖον νεκροταφεῖον. Διαβάται πολλοὶ ἐν περιεργείᾳ ἐπλησίασαν τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐξεδιώθησαν κακοὶ κακῶς διὰ λίθων. Οἱ λιθοβοληθέντες ἐπρόδωσαν τὸ γεγονός εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν καὶ ἐστάλη ἐπὶ τόπου εἰς ὑπάλληλος διὰ νὰ ἴδῃ τὰ τεκταινόμενα. Φρικῶδες θέημα: Σειρὰ ἀρχαίων τάφων ἀπογυμνωμένων, ἠτιμασμένων! Καὶ ἐβεβαίωσαν μὲν μετ' ὄρκου οἱ ἀρχαιοκαπήλοι ὅτι, ἐκτὸς συντριμμάτων τινῶν ἀγγείων πηλίνων, τὰ ὅποια κατεσθῆθησαν, δὲν εὗρον τίποτε ἄλλο ἀλλὰ . . . ποῖος τοὺς πιστεῖται! Ὁ γενικὸς ἔφορος τοὺς κατήγγειλεν εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, ἢ ὅποια προέδῃ ἀμέσως εἰς ἀνακρίσεις. Αὐτῇ ἐλπίζεται ὅτι θὰ φέρῃ εἰς φῶς, ὅσα ἔφερον αἱ λαθραῖαι ἀνασκαφαί . . .

+

Εἰς τὸν τελευταῖον χορὸν τοῦ Βαριτέ, συνέδῃ ἐν ἀρκατῇ ζῶηρον ἐπεισόδιον ζηλοτυπίας. Περὶ τὴν τετάρτην πρωινήν, ἐν ᾗ οἱ χορευταὶ ἐπέστρεφον ἀπὸ τοῦ σπουδῆ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ, χορευτρία τις ἀρίστη αἴφνης τὸν χορευτὴν τῆς, τρέχει, βαπίζει καὶ ἐπὶ τῶν δύο παρειῶν νεκρῶν τινῶν ἀειδῶν χορευούσαν μετὰ τινος νέου καὶ ἐν μέσω τῆς γενικῆς καταπληξέως διασχίζει τοὺς χορευτὰς καὶ γίνεται ἄφαντος. Ἀλλ' ἄς ἀφῶσμεν τὴν βαπίσασαν καὶ ἄς ἐλθῶμεν εἰς τὴν βαπίσθεσαν. Αὐτῇ, μάτια μου, ἀπὸ εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐμίλησῃ ἀπὸ τὸ κακὸν τῆς, πέφτει κάτω, κτυπᾷ τὸ κεφάλι τῆς ἀλύπητα στὸν τοῖχο καὶ στὸ πάτωμα, καὶ βγάζει κατὰ ξερωνητά, ποῦ ἀναστατώνεται ὁ κόσμος. Τρέχουν, τὴν

σκήνουν, προσβάνει και ένας Ιατρός. Ἡ δυστυχισμένη εἶνε πλέον ἀνάσθητος. . . Τὴν βγάξουν ἔξω καὶ μόλις μετὰ τρεῖς ὥρας κατορθώνει νὰ συνέλθῃ. Ὁ χορὸς — ἐπιλέγει φιλοσοφικώτατα ἢ διηγουμένη τὸ γεγονός ἐφημερίς, — ἐξηκολούθησε καὶ κατόπιν ἐπίσης παιδρὸς ὡς καὶ πρότερον. . .

Ἐκ τοῦ «Συρίπ».

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ νέου ἔτους τρεῖς ἄνθρωποι παρουσιάζονται εἰς γνωστὸν ποιητὴν καὶ τον παρακαλοῦν νὰ τους κἀμῃ «ἓνα καλὸ ποίημα πρωτοχρονιατικόν».

— Καὶ τί δουλειὰ κάνετε; ἐρωτᾷ ὁ ποιητής.

Καὶ ἐκεῖνοι μὲ ὄλην τὴν ἀπάθειαν:

— Εἴμεθα νεκροθάπται!

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Ἰσθμίων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρῶτος Στίχος» δημοσιεύονται πέντε ὄρασιότατα ποιήματα, κάτωθεν τῶν ὁποίων ἀντιὑπογραφῆς ὑπάρχουν τρεῖς ἀστερίσκοι. Λέγεται ὅτι ὁ ἀνώνομος ποιητὴς ἀνήκει εἰς τὸ ὄραϊον φύλον καὶ ὅτι εἶνε μάλιστα αὐτὴ ἡ νεκρὰ κόρη τοῦ Ἰωσήφ Μαρία Ἑρεδιᾶ, τοῦ χρυσογλύπτου τῶν «Τροπαίων».

Ἐξεδόθη γαλλικὴ μετάφρασις τοῦ νεωτάτου βιβλίου τοῦ κόμητος Λέοντος Τολστόϊ «Φυσιολογία τοῦ Πολέμου — ὁ Ναπολεὼν καὶ ἡ κατὰ τῆς Ῥωσίας ἐκστρατεία». Ἐν αὐτῷ ὁ ῥώσος συγγραφεὺς ὑποστηρίζει ὅτι μόνον ἡ ἀνωτέρα ἀνάγκη δεσπόζει τῶν μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων, τῶν ἀγώνων λαοῦ πρὸς λαόν. Ἐν αὐτοῖς ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις εἶνε παρὰ τὸν σχεδὸν μηδαμινόν, λέξεις δὲ καὶ ἡ στρατηγικὴ καὶ ἡ τακτικὴ. Ὁ Ναπολεὼν ἢ ὁ Κουτουζώφ φαινομενικῶς μόνον διευθύνουν τοὺς στρατοὺς κατ' οὐσίαν ἡ μάχη γίνεται ἢ κερδίζεται, ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεώς των. Διότι — λέγει ὁ Τολστόϊ — κάθε μάχη προβαίνει ἄλλως ἢ ὅπως προυπέλογισαν οἱ διοργανωταί τῆς κάθε μάχης βαδίζει ἀνεξαρτήτως αὐτῶν, τὴν ὁδὸν τὴν ὅποιαν ὀφείλει κατ' ἀνάγκην νὰκολουθήσῃ.

Ὁ αἰὶδὸς σιμῶτατος Ρικάρ, ὁ βιογράφος τοῦ καρδινάλιου Φέσ καὶ τοῦ ἐπισκόπου Φριππέλ, ἐξέδωκεν ἐσχάτως καὶ βιογραφίαν τοῦ Μιολλίς, ἐπισκόπου τῆς Διγνῆς. Ἡ βιογραφία αὕτη εἶνε λίαν ἐνδιαφέρουσα, διότι ὁ ἐπίσκοπος Μιολλίς εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἰς τὸν Βίκτωρα Οὐγγῶ ἐχρησίμευσεν, ὡς πρότυπον διὰ τὸν Θεοδώρητον Μυριήλ τῶν «Ἀθλίων». Καὶ ἐκεῖ μὲν ὁ βίος τοῦ ἐναρέτου κληρικῶ περιγράφεται τῇ βραβείᾳ μόνον τῶν παιδικῶν ἀκανθήσεων τοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦ Ρικάρ ἀναπαρίσταται πιστότερος κατόπιν μελέτης ἐπισταμένης. Ὁ ἐπίσκοπος Μιολλίς ἐγεννήθη τῷ 1733, ἀπέθανεν ἐνενηκοντούτης τῷ 1843, ἀρχιερέτευσεν δὲ ἐπὶ τεσσαράκοντα ὄλα ἔτη.

Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς «Νέας Ἐπιθεωρήσεως» δημοσιεύεται πληθὺς ἀνεκδότων ἐπιστολῶν τοῦ Μεγάλου Ναπολεόντος.

Ὁ κ. Πλάτων Δρακόλης ἀγγέλλει εἰς τὴν ἔκδοσιν νέου κοινωνικοφιλοσοφικοῦ αὐτοῦ ἔργου ὑπὸ τὸν τίτλον «Φῶς ἐκ τῶν ἑνδόν, ἢ τὴν Στοιχεῖα τῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας».

Εἰς τὸ ἀμερικανικὸν περιοδικὸν Arena ὁ ἱατρός Ἰάκωβος Κούκ ἐδημοσίευσεν περιεργότατον ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἀνθρωπίνη φωνὴ ἀπακαλύπτουσα

τὴν ψυχὴν». Ὁ ἱατρός Κούκ ἐτυλώθη νέος κατόπι δυστοχίματος καὶ ἔκτοτε μόνον διὰ τῆς ἀφῆς καὶ τῆς ἀκοῆς ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Οὕτως ἀσκηθεὶς κατώρθωσεν ἐκ τῆς φωνῆς καὶ μόνης νὰ γνωρίζῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦτο προσπαθεῖ νὰ δείξῃ διὰ πολλῶν παραδειγμάτων φαινομενικῆς, εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρον.

Γάλλος φιλόσοφος μετὰ φράσας ἐσχάτως τὸν «Στέφανον» τοῦ ἀλεξανδρικοῦ ποιητοῦ Μελεάγρου, ἤτοι συλλογὴν ἐρωτικῶν ἐπιγραμμάτων, ἀφιέρωσε τὸ ἔργον του εἰς τὸν ποιητὴν Ἑρεδιᾶ, διὰ τῆς ἑξῆς ἑλληνιστῆ γαγραμμένης ἀφιέρωσης: «Ἰωσήφω Μαρία ἀφ' Ἑρεδιᾶς» (José Maria de Heredia).

Ἐπιστημονικά

Ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν ὁ Milne-Edwards ἐπαρουσίασε τὰ ὄσπ' ἰγναντιαίου πτηνοῦ τῆς Μαδαγκασκάρης, ὀνομαζομένου Αἰψύρονος. Τὸ φύλον τοῦ πτηνοῦ τούτου, τοῦ ὁποῖου τὸ εἶδος ἐξέλιπεν ἤδη, ὑπερβίνει τὰ 3 μέτρα, πρὸ αὐτοῦ δὲ φρονεῖται νάνος καὶ αὐτὴ ἡ στρουθοκάμηλος. Τὰ ὑπὸ τοῦ Edwards παρουσιασθέντα ὄσπ' δὲν διακρίνονται μόνον διὰ τὸ μῆκος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἐξικρετικὸν αὐτῶν πᾶχος. Ὁ Edwards συνεπλήρωσε τὰς περὶ τῆς Αἰψύρονος ἀτελεῖς μελέτας τοῦ Ζεοφροῦ Σαιν-Δαίρ, χρονολογουμένας ἀπὸ τοῦ 1851. Κατ' αὐτὸν ἡ Αἰψύρονος ἀνήκει εἰς τὸ γένος τῶν Βραχυπτερόν τῶν Ἐλοδιακίων. Εἰς ἓν μόνον ἐλθῶδες μέρος τῆς Μαδαγκασκάρης εὐρέθησαν τὰ λείψανα 60 τοιαύτων ὀμοῦ μὲ τὰ λείψανα μικρῶν ἰπποποτάμων, κροκοδείλων καὶ γελωνῶν. Οὕτως, ἐκ τῆς πληθῆος τῶν ὀσπῶν ἐκείνων, ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ 12 εἶδη, διαφόρων μεγεθῶν, τῆς διαφορᾶς μὴ προερχομένης οὔτε ἐκ τῆς ἡλικίας, οὔτε ἐκ τοῦ φύλου. Καταλήγων ὁ Edwards ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν του ἐπὶ τῆς ὁμοιότητος τῆς ὑφισταμένης μεταξύ τῶν παλαιότερων ζώων τῆς Νέας Ζηλανδίας καὶ τῆς Μαδαγκασκάρης, τὰς ὁποίας χωρίζει σήμερον ἀπέραντον θαλάσσης διάστημα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν οἱ Ἀρσονβάλ καὶ Σαρπὲν ἀνεκοίνωσαν σειρὰν πειραμάτων, τὰ ὁποῖα ἔκαμιν ἐπὶ τῶν πυροκυανικῶν λεγομένων μικροβίων διὰ νὰ γνωρίσουν κατὰ πόσον ἀνθίστανται ταῦτα εἰς τὸ ψῦχος, τὸ φῶς καὶ τὸν ἡλεκτρισμόν. Οὕτω χροιάζεται θερμοκρασία -60° διὰ νὰποστερωθῇ ὑγρὸν πεπτέγον τοιαῦτα μικροβία. Τὸ ἴδιον φῶς τὰ φρονεῖ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων, ἀλλ' ἀντέχουν περισσότερον εἰς τὸ ἐρυθρόν.

Καλλιτεχνικά

Ἐν Παρισίῳ εἰς ἦνοιξεν κατ' αὐτὰς Φωτογραφικὴ Ἐκθέσις Διεθνῆς τὴν ὅποιαν διοργάνωσεν ἐπιτυχέστατα ἡ παρισινὴ Φωτογραφικὴ Λέσχ' (Photo-Club). Μεταξὺ τῶν 2.600 ἔργων τῶν ἀποσταλέντων εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Ἐκθέσεως, μόνον 511 ἐξετέθησαν, ἐκ τούτων δὲ τὰ 300 — μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὰ ἕριστα, — προέρχονται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, Ἀγγλίας, Αὐστρίας, Ἰταλίας, Ἀμερικῆς κτλ.

Προσθεθεῖ ἰθαυμασίως ἡ νέα ἐφεύρεσις τοῦ Αἰπτικῶν, περὶ τῆς ὁποίας ἐκάμιν ἄλλοτε λόγον ἐν τῇ Ἐστία, ἡ φωτογραφία τῶν χρωμάτων. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ὁ ἐφευρέτης ἐπαρουσίασε διαφόρους φωτογραφίους χρωματιστῶν ὑαλομάτων, τοπίων, προσώπων, ἡλικιῶν φασμάτων κτλ. τῶν ὁποίων τῶσον ζωηρὰ καὶ φυσικὰ ἴσαν τὰ χρώματα, ὥστε ἐκίνησαν τὸν θαυμασμόν καὶ τὰς ἐνθουσιώδεις ἐπυρημίας τῶν Ἀκαδημαϊκῶν. Ἐκ τῶν χρωμάτων δυσκολώτερον φωτογραφεῖται τὸ λευκόν.

Θεατρικά

Εἰς τὴν Γαλλικὴν Κομωδίαν ἐπαίχθη ἐσχάτως μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας τὸ παλαιὸν δράμα τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά πατρὸς «Ἐἰς γάμος ἐπὶ Λουδοβίκου 16'». Τὸ δράμα τοῦτο προσεταθὲ τὸ πρῶτον τῷ 1841 καὶ εἶπε πέντε βόλτες. Σήμερον διεσκευάσθη εἰς τέσσαρας ὑπὸ τοῦ Δουμά υἱοῦ καὶ ἔγινε πολὺ καλύτερον. Κατὰ τὴν γνώμην μάλιστα γάλλου κριτικοῦ θὰ γίνῃ τέλειον ἂν συντομευθῇ εἰς τρεῖς κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν.